

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

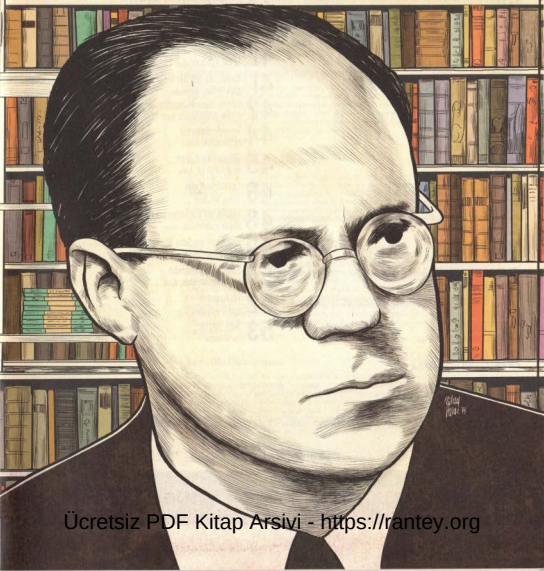
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ - SAYI 9 - YIL 2 - OCAK-ŞUBAT 2016 - 8 TL

...ben edebiyattan ibaretim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

- 2** Bana Hakikati Değil Kendini Ver
MUSTAFA AYTAÇ, Cemil Meriç
- 8** Bu Ülke
CEMİL MERİÇ
- 10** Ümit Meriç, babası Cemil Meriç'i anlatıyor
SELCUK ORHAN, Röportaj
- 12** Yatağına Dönen İrmak: Cemil Meriç
ALPER ÇEKER, Anlatı
- 13** Helva ile Koz
CANSU ÇİNDÖRÜK, Öykü
- 14** Nazan Bekiroğlu ile söyleşi tadında...
OKUR SORULARI
- 17** Atla Git
SELCAN AYDIN, Deneme
- 18** İki Kardeş
ERAY YASİN İŞİK, Öykü
- 20** Topal
EZGİ AYVALI, Öykü
- 21** Mutsuz İnsanlar, Mutlu Fotoğraflar
KAAN MURAT YANIK, Deneme
- 22** Deniz Otobüsü, Mide Kasılmaları ve Birtakım Hesaplaşmalar
NAZLI BAŞARAN, Anlatı
- 24** Aramızda Kalsın
YUSUF ÇOPUR, Öykü
- 26** ARİF, KARASU, BATUR, ANDAY
SÖZLER
- 28** Hâlâ sürüyor 'cennetteki' yaşamım: Ercan Kesal
DİLLEK ATLI, Röportaj
- 31** Sürgün
GÖKHAN DOŞKUN, Anlatı
- 33** Kemal Sunal
Seni asla unutmayacağım!
- 34** İskalamak
CENK ÇALIŞIR, Öykü
- 37** Zaman Hiçti Vakit Hep
FULYA ORDU, Şiir
- 38** Bir Sezgin Kaymaz Röportajı!
NAZLI BERİVAN AK, Röportaj
- 40** Katil Ülkeli
ŞEYDA ÜZER, Şiir
- 41** Katil
MERVE ÖZDOLAP, Anlatı
- 41** Kendime Ait Bir Oda
ESRA PULAK, Aforizmalar
- 42** Hayır, Ben Mizantropum
ÖZLEM GEDİZLIOĞLU, Öykü
- 44** Ayrılık Hatırası
FEYZA ALTUN, Öykü
- 45** Huzursuz Bacak
YASEMİN OLUR, Anlatı
- 46** Camdan Kalp
Cansu Tok, Öykü
- 48** Gözlerini Kapatırsan Hissedebilirsin
ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı
- 49** İstanbul'un Son Macerası
ŞİLAN DAĞDEVİREN, Anlatı
- 50** Şimdi-(ki) Zaman
KASIM HASAN ÜNAL, Öykü
- 52** Instagram
Sizden Gelenler
- 53** Son Şeyler
İçerik Adına

Yazılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Ücretsiz PDF-Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Instagram: [kafkaokurdergi/](https://www.instagram.com/kafkaokurdergi/) facebook.com/[kafkaokurdergi/](https://www.facebook.com/kafkaokurdergi/) twitter: [@kafkaokurdergi](https://twitter.com/kafkaokurdergi) - kafkaokurdergi.tumblr.com

KAFKA OKUR

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

Kafka • İki Aylık Edebiyat Dergisi
Sayı 9 • Ocak - Şubat 2016 • 8 TL

İmtiyaz Sahibi
Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni
Gökhan Demir

Düzeltili
Fatih Cerrahoğlu

Kapak Resmi
Tülay Palaz
Filiz İrem (Arka Kapak)

İllüstrasyonlar
Songül Çolak
Filiz İrem
Aslı Babaoğlu
Atılay Aşkaroğlu

Katkıda Bulunanlar
Oğuzhan Civan

İletişim
editor@kafkaokur.com

Abonelik
kafkaokur.co
bilgi@kafkaokur.com

Yayın Türü
Yerel, Süreli Yayın

Baskı
Elma Basım Yayın ve İletişim
Hizmetleri San.Tic.Ltd.Şti.
Mabaa Sertifika No:12058
Tevfikbey Mah. Halkalı Cd.No:162/7
Sefaköy, Küçükçekirce / İstanbul
Tel: (0212) 697 30 30
Fax: (0212) 697 70 70
www.elmabasim.com

Dağıtım
Kültür Dergi Dağıtım
Tel: (216) 495 9044
Tel: (216) 495 9045

©Her hakkı saklıdır

Bu dergide yer alan yazı, makale,
fotoğraf ve illüstrasyonların telif hakları
ortamlar dadanmış olmak üzere yazılı
izin olmaksızın kullanılamaz.

...ben edebiyattan ibaretim" Franz Kafka

BANA HAKİKATİ DEĞİL, KENDİNİ VER

mustafa aytaç sayfa 2

İstanbul acımasızdır... Yine kendisine yabancı insanlar, yabancı birdünya. Üniversiteye giremediği için liseyi bitirmek üzere Pertevniyal Lisesinin 12. sınıfından devam eder. Hocalarına Cemil Meriç'i tahlandıracak niteliktedir. Felsefede İhsan Kongar, tarihte Reşat Ekrem Koçu, edebiyatta Kayıse İdali, Fransızca da Nurullah Ataç'tır. Yarı açyan tok kaldığı Kumkapı ve Kadırga öğrenciyurtlarının dili olsaydıyinede Cemil Meriç kadar anlatamazlardı içindebulundugudurumu.

Ümit Meriç, babası Cemil Meriç'i anlatıyor

selcuk ortan sayfa 10

Cemil Meriç'in zekâsı bir sol beyindir. Pek bilinmez ama çok başarılı bir matematikçiymiş, matematiği çok severdi. Onun muhayyilesi, rasyonelitesinin hapsindeydi daima. Belki de roman yazmayı, kendisine ve ülkesine vakit kaybetmek olarak düşünüyordu. Roman okumayı çok severdi ama roman yazmayı benim bildiğim kadanyla hiç denemedi "Evlâdım, mösöy le Cont saat beşte kahvesini içmek için şemsiyesini alarak muhteşem konağından dışarı çıktı, diye yazamam ben" derdi.

Nazan Bekiroğlu ile söyleşi tadında...

okur soruları sayfa 14

Siznası!okuyorsanız ben de öyle yazıyorum. Hattabirazdaha fazla. Çokdaha fazlabelki. Geçen akşam ka fanda, henüz bulanık birkaç roman kahramanıylabirlikte çıktım fakülteden. Yağmurlu, soğuk bir akşamdı. Henüz bütünüyü tanımadığım, günbegün taşın içindeki heykel gibi açığaçıkacakolan (taşkınlırsaveya çatlırsa çıkamayacakolan) bu kahramanlarla konuşmama ramakalmıştı. Şaşırımdım. En azından kendipayıma, kafasında birsürü kahramanla dolaşan birinin pekde tekin olmadığına kararverdim.

Hâlâ sürüyor "cenneteki" yaşamım: Ercan Kesal

çilek atlı sayfa 28

Okumak benim için önceleri kaçış ve sığınmaydı. Yoksulluktan, birilerinin dayığından, aşakılanmaktan, açlıktanveya yetmezlikten kaçış. Sonraları, edebiyatınıçimdekilham kapılarını açarak sonsuz birhayalgücünü de sağladığınıanlayıncabu uğraş aynı zamanda "bir başkaldırıya" da dönüştü. Pasif bir okurdan aktif bir yazarla dönüştürdü beni. Ama her şey tabii ki önce okuyarak başladı. Okumak hayal dünyasının kapılarını açan bir şey. Yazmak sankibir kenardabekleyen duygulanımı ve önermelerimleleşleyen bir şey. Geceyanları birşeyler okurken, daha öncehiç karşılaşmadığımyenibirşey öğrendiğimde kalkar, odamda büyük ikramiye kazanmışım gibi bir süre dolanım desem, inanırımınsın!

Hayır, Ben Mizantropum

özlem gedizlioğlu sayfa 42

Rahatlamalı mıyım? Ah evet mağlubiyyet benim değildi ama altıncının da değildi. Hele hele can çekişmelerimizin ortak olduğunu iliklerimekadarduyumsadıgım diğeroda arkadaşlarımızda galibiyeti alamadığım ben dahasanalışaretetmedenanlamış olmalısın. Baş dönmelerin, titremelerin ve düzensizce soluk alıp vermektenyitirdiğimoksijenin üzerimdeketisini hepimizi baygın düşürmüştü. Ara arayıp kalmaya çabalarken diğerlerininözlemlerin önünde pekmez gibilaşkışkan bir halde heba olduğunu görebiliyordum.

Camdan Kulp

cansu tok sayfa 46

Bardakların teslim günü geldiğinde, içimde onu göreceğim olmanın inanılmaz heyecanıyla uykumdan uyanıyordum. Oysa bu işlemler, bu bardakların teslim edilmesi, bu bardakların benim ölümlüğümde, göçerimimiz yerdaki el emeği göz nuru, kırmızı üstünde dâllar yedâllan Lâdik halâsında. Padişah baktı bardaklara onu bile bilmeden bir halde. Gönlümüzdeki tek dua günlerdir uğraştığımız bardağımızın beğenilmesi, bu umutla bekledik öylece, kum tanelerinin saate nasıl aktığından habâber.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://arantey.org>

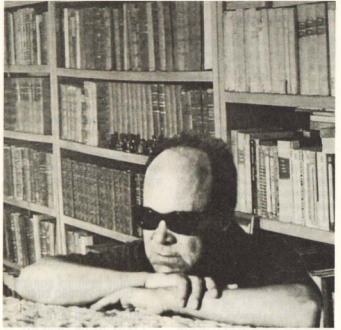
Bütün Bir Ömrün Muhasebesini Birkaç Sayfaya Sığdırmak

"Mahdumum Hüseyin Cemil, tarih-i velayeti 1916, 12 Kanunuevvel, pazartesi, saat 12. Eski bir Kur'an'ın kapağında mürekkebi solan birsatır. Doğum haberrinden çok mezar taşı kitabesini hatırlatan bir ifade. (...) Ve 12 Aralık'ta doğan çocuk itilmiş, kakılmış, düşman birdün-yada dolsuz büyümüş. Daima başka, daima yabancı." (Jurnal 2)

12 Aralık 1966 tarihinde kalemealınan bu satırlar, Balkan Savaşları sırasında Hatay'a göç etmiş bir ailenin çocuğu olarak Reyhanlı'da dünyaya gelen Hüseyin Cemil Meriç'in kaleminden. Önceleri banka müdürü, sonra da mahkeme reisi olan Mahmut Niyazi Bey'in en küçük çocuğu

"Sekiz yaşına kadarki hayatım bulanık, başsız sonsuz hatıralarıdır. Babam az konuşan, çatık kaşlı, hareketlerine akıl erdiremediğim bir memur. Annem hasta, salk, memz bir kadıncıdır. Sonra hayal gibi belirlenip kaybolan bir amca, iki abla. Ve kitaplar: Türk Sazı, Musavver Tarih-i Harb-i Yunan. Ötesini hatırlıyorum. Sonra Reyhaniye. Çerkeş mahallesindeki ev. Bahçe, dere, ağaçlar ve mektep. Babamı yine akşamları görebiliyorum. Ablam Antakya'da okuyor. Ben yalnızım. Babam hep çatık kaşlı, annem hep mızır. Kasabanın çocukları hep korkunç. Bol bol dayak yiyor, her çeşit hakarete uğruyorum. Şikâyet edeceğim kimse yok." (Jurnal 2)

Kılık kıyafeti ve o kavanoz dipli gözlükleriyle çevresindeki çocuklardan farklıdır. Çocuklar oyunlarına dahi kabul etmez onu. Düşman bir çevrede ister istemez kitaplara kaçar. Yani düşünceye ve edebiyata. Yaşamak için kendine bir dünya inşa etmek zorundadır. Edebiyat dünyasında ilk kılavuzu, bağıra çağırarak okumayı öğrendiği Türk Sazı dergisi.

Olimpos'a Açılan Paraşüt

İlkokul üçüncü sınıftan itibaren Fransızca derslerinin okutulduğu Reyhanlı Rüştiyesinden mezun olduğunda artık sıcak denizlere açılma vakti gelmiştir. Elinde diploması "Le certificat d'études primaires"... Ve Antakya Sultanisi.

Türkiye, Harf Devrimi'ni yaşarken, o, anayurda 39'da katılacak olan Antakya'da hâlâ Osmanlıdır. Fransız mandası altındaki topraklarda iyi bir Fransızca eğitimi alarak hem Olimpos'a paraşüt açacak hem de Osmanlı kütüphanesinden beslenerek mâzi ile bağına koruyabilecek. Mevsimi geldiğinde çağdaşlarından daha farklı çiçekler açmasının belki de en büyük sebebi buydu. Antakya Sultanisi'nin farklı dilleri bilen, o dönemin şartlarında doktorasını bitirmiş, farklı milletlerden oluşan öğretmenler odası Cemil Meriç'in fikir hayatı için bir türlü bitmeyen bir kaynağıydı. Türkçe, Kürtçe, Fransızca, İngilizce, Osmanlıca

bilinir, konuşulur, okunur bu uluslararası eğitim kurumunda.

Kaderinin öüne çıkardığı mecralarda yazmaya başlar artık. Yengün gazetesinde F. Y. Yılmaz imzasıyla ilk yazısı çıkar. "Geç Kalmış Bir Muhasebe". Daha şimdiden cebinden kink aynasını çıkararak, güya kendini seyrederek. Sonra Tank Mümtaz'ın o dönemlerde çıkardığı Karagöz isimli dergide babasını da izniyle "Fırsat Yoksulu" mahlası ile şiirler yazmaya başlar. "Şöven milliyetçilik" dönemini dediği bu dönemde belki bir gruba dahil olma ihtiyacı ile Tank Mümtaz'dan etkilenir, Fransız etkisi altındaki okulunun hocalarını işaret ederek bir hicviye kaleme alır. "Henüz talebeydim, sövüp saydığım adamlar da, beni en çok seven, en çok koruyan hocalarımdı... Güya kabadayılık yapıyor, sömürgeye ve sömürgecilere çatıyordum." (Jurnal 2) Artık ağızyla kuş tutsa bakaloryasını bitirebilirdi. Ama o, o zamanlardan ayrılmak zorunda kalır. Halbuki parlak bir

öğrencisi olduğu okulunu bitirebilseydi Mülkiye'ye gönderilecekti

Bir arkadaşına yazdığı şu mektuptaki satırlar kuantum olasıları kadar tekinsiz ve isabetli: "Ben de kendimi tahsil edeyim mi: ya *Reyhaniye kâhvelerinde ömür çürüten, vaktiyle lisede okuyan ve çalışan fakat istidadi olmadığının için vazgeçen, basit, adı bir genç...* Veya *gözlerini, hayatını hakikat uğrına feda ederek nesil-atl destanlarına bir zafer ve fedakârlık numunesi olacak hakiki bir insan...*" (18 Temmuz 1935) Bu iki ihtimalli örnek uzay, 38 yaşında gözlerini feda etmesiyle sahicilik alanına kırılacaktır. Sonrası yazdığı gibi malum. Bir kez daha "olmak istediğigibi görünmenin" hakikate açılan kapı olduğunun ispatını yapar.

SahradaSerapKovalamacaları

Artık çöledir vesusuzluktungündengüne kendini hissettirecektir. Serap kovalamacaları susayan bedenini ebette dindiremeyecek, aksine naralanı daha da güçleştirecek. Ne zaman bir ümit ışığı görse koşacak ama karanlık hiç bitmeyecek. Kader göz kırıp kaybolan bir leyle... İstanbul'da da aynı ümit dolu hayallerle koşacak, umduğunu bulamadan geri dönecek. İzzirabı artarak devam edecek. "Aç ve tek olmak. Gurbet ve açlık. Bu şehrin kaldırımında bir başka aç Cemil Meriç hiçbir zaman dolamazmamıştır." (Jurnal 1)

İstanbul acımasızdır... Yine kendisine yabancı insanlar, yabancı bir dünya. Üniversiteye gremediği için liseyi bitirmek üzere Pertevniyal Lisesi'nin 12. sınıfından devam eder. Hocaları yine Cemil Meriç'i şahılandırarak niteliktedir. Felsefede İhsan Kongar, tarihte Reşat Ekrem Koçu, edebiyatta Kayise İdali, Fransızcada Nuriullah Ataç'tır. Yan aç yan tok kaldığı Kumkapı ve Kadırga öğrenci yurtlarının dili olsaydı, yine de Cemil Meriç kadar anlatamazlardı içinde bulunduğu durum.

Sosyalizm dönemine geçer. İstanbul entelijansiyaından Kerim Sadı ve Nâzım Hikmet'le de tanışır. Hatta onları için iki eser çevirir Türkçeye. Kerim Sadı'ya Gaston Jéso'nin maliye ile ilgili kitabını, Nâzım Hikmet içinse Stalin'in *Pratik ve Teori* adlı kitabını. Kendi imzasını kullanmadığı bu eserler için vaat ettikleri parayı da alamaz ve ilk kazığını yemiş olur. Onca göz nuru emek... Yine de sonraları bu olayı hiç konu etmez.

İstanbul kabul etmemiştir onu ve parası yoktur. "Ben düşünen, okuyan ve temsil ettiği, temsil ettiğini sandığı beşeri kıy-

"Günler senden birer parça götüren haramiler, kırk haramiler, kırk bin haramiler!"

Journal 1

metleri lekelememek için aç kalmaya, açlıktan kıvrınmaya razı olan adam." (Jurnal 1) Ertesi yıl mayısındavapurja İskenderun'a geçer. Geçimini sağlayacak işler bulup çalışır. Ama yine bu huzur uzun sürmez. Bütün kitap ve dergilerine el koyularak, Hatay hükümetini devirmeye çalışmak suçundan idam talebiyle yargılanır. Marksist'tir çünkü... Mahkemele Marksist'im dediği zaman sadece namuslu olmak, "korktuğu için sustu" dedirtmek işiyordu. "24 yıl önce İstanbul'da ilk defa bu işi yaptım haykırdım. Bu, ümitsizlikten doğan bir

isyandı. Bir nevi meydanokuyuş. O yalnızlık içinde bir şey olmak ihtiyacı." (26.01.1963, Jurnal 1) İki ay sonra beraat edecek, bir daha dönmemek üzere İstanbul'a tekrargidecekti

Arkadaşından Yabancı Diller Okulunun burslu öğrencisi aldığını duyar duymaz sinavınagirer ve kabul edilir. İki yıl okuduktan sonra Fransa'yastaja gönderilecektir ama dünya sanki ona mani olmak için birbirine girmişti ve savaş sebebiyle gönderilemez. Dönemin sanatçı ve aydınlarının takıldığı Elit, Nisvaz gibi kâhvelerde sesine yankı arar. Ve İstanbul'da ilk yazılınsan dergisinde yayımlanır; "Onu okumasaydım romancı olurum" dediği Honoré de Balzac üzerine bir deneme

Açtır sevgiye. Dalga geçmek için dahi kimse ona "seni seviyorum" dememişken coğrafya öğretmeni Fevziye Hanım çikagelir. İlk tanışmalarında Paris'ten açılırkonu. FevziyeHanım hiç gitmediği Paris'e sevdalıdır ve sokak sokak bilir bu şehri. Cemil Meriç beğenilme kaygısıyla Paris'i anlatır ama Fevziye Hanım onun tariflerinden bu şehri pek de iyi bilmediğini anlar. Ancak çaktırmaz, o da onun geniş alnını beğenmiştir. Şimdiye kadarevlenmeteklifi ettiği bütün kadınlar gülererek reddetmiştir ama Fevziye Hanım kabul eder... O sığınabileceği fırtnasız limanı olmuştur Cemil Meriç'in. Fakat yine ıstırapları tamamen dinmez, çünkü "Açılan dev aynasında büyüyen rezil bir hassasiyeti vardır."

"Hayatım bir trajedidir. Birinci perde evleninceyekadık geçen zaman: yıldızsız, Allahsız, cıvılsız, karanlık bir gece. Vıcık vıcık ıstırap. Birkaç şehri fethetmeye enerji yel değirmenlerine saldırma harcandır. İkinci perde izdivaçla başlar. Daha büyük, daha derin, daha uzun acılar. Fakat vahşet olan bir çöl bu ve göğüs yıldızlarla dolu: çocukların kitaplarını..." (Jurnal 2)

İstanbul'da bir nevi meydanokuyuş. O yalnızlık içinde bir şey olmak ihtiyacı. "24 yıl önce İstanbul'da ilk defa bu işi yaptım haykırdım. Bu, ümitsizlikten doğan bir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

"Biterek ölmek güzel şey. Başlamadan ölmek korkunç." Cemil Meriç

gider. Yine yabancı bir yerde kendini başka bir trajedinin içinde bulur. "29 Ekim 1942, Elazığ'dayım. Arkamda kirlilik, korkulu, karanlık yirmi beş sene. Attıla'nın atılanından daha zalim yıllar, rüyalarınm hepsini içğnemiş." Onca sıkıntının içinde yazmaya devam eder. Yavaş yavaş yerini bulur, Ayn Bibiyografyası adlı dergidetercümeye tenkitleri yayımlamaya başlar. Elazığ'dayken ilk çeviri kitabı çıkar: Altın Gözlü Kız. 189 sayfalık kitabın 74 sayfası Balzac üzerine kendi yazdığı bir incelemedir. Yine parası yoktur. Aldığı maaş yetmez. Nasıl yetsin, iki yıl geçmesine rağmen öğretmenlikte stajyerliği dahi kaldırılmayacaktır. Eşi Fevziye Hanım hamile kalır fakat aşın soğuklardan dolayı iki kere düşük yapar. "Yağmurlu bir kış aşkam. Karım sancılanıyor. Kimseyi tanımıyorum henüz. Param yok. At ırısına benzeyen sarhoş bir doktor kaınma kütaj yapıyor. Kan revan içinde sadire bırakılan kadını aynı yatağı uzanıyorum." (Jurnal 1) Eşi tekrar hamile kalınca istifa eder ve İstanbul'a döner. Ocağı koyduğu çay demlenmeye başlamıştı.

Ümitli Bir Babanın Son Kez Ebedi Karanlığa Yuvarlanması

İstanbul kötü hatıralarıyla tekrarmehaba der Cemil Meriç'e. Ama hayatını değiştirebilecek bir ümit de belirir. Artarda iki çocuğı olur: Mahmut Ali ve Ümit. Şimdi daha çok çalışması gerekir. Sabah'tarakadar çeviriler yapar. Masasının üzerine koyduğu sandalyeye çıkar ve lambanın altında kitabını iyice yaklaşıtararak okumaya çalışır. Bütün parasını kitaplara yatırır.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine, Fransızca okutmanı olarak işe alınması belki de yeni doğan çocukların kısmetidir. Bir taraftan da çeviri eserleri yayımlanır: *Balzac'tan Otuzundaki Kadın*, *Önçülerin Romanı* (Feyragus) ve *Kibla'nın Çirkin ve Güzel İfaleti*.

Sonsuzluğa açılan pencerelerin önündeki panjurların sonsuza kadarçevirilenerek kapanması

Nacak sokak no:14... En güzel hatıralarının geçtiğı o evin manzarası belki hafızasını süsleyen son şey olmuştur. Anavut kaldırımı yokuşuyla Fetih Paşa Korusu, henüz köprüyle süslenmemiş Boğaz'ın karşısında Yıldız Parkı, Yahya Efendi Türbesi... Bütün eserlerinin kapağında duran, kitap okuyan (belki bir ansiklopedi) Cemil Meriç fotoğrafı da

**"Kafka'dan Milena'ya mektuplar... Sanki bir bakıma kendimi buldum
mektuplarda... Tek rakibiniz Kafka. Ama Milena sizin mektupları okusa, beni ortadan kaldırıp tahtıma oturmak isterdi."
(5 Mart 1967)**

bu evde çekilmiş. Şimdi o evin olduğu yerde Üsküdar Belediyesineait bina var sanırım.

Bir aile yakınından akşam oturması dönüğü Fevziye Hanım'ın koluna girmiş merdivenleri inerken tökezler yereyığılır. Çocukları ve Fevziye Hanım hemen yardımına koşarlar koşmasına ama... "Dişanda elektrikler mi kesik Fevziye?.." demesiyle zaman dururve sessizlik hâkim olur ortama. Kitaplara, yani dünyayışadınca sessizlikte yitirdiğınanıtıdır...

O yılın yaz aylarını İstanbul Cerrahpaşa Hastanesinde geçirir. Ameliyatlar çaresiz. Bir gözünün retina tabakası çatılmıştır, diğerine katarakt sonucu perde inmiştir. Bir umut peşinde rüyalarının şehri Parisyolu gözükür...

Okumak istediğı kitaplardan pek azını okuyabilmiş, tanışmak istediğı kadınlardan hiçbirini tanıyamamış, görmek istediğı şehirlerdense yalnız İstanbul'u görebilmiş. Paris ise evdeyoktu. Rüyasında görebiliyordu Paris'i, gülümsemiş ve kaybolmuştu... Bütünümitletirtükendiğı şehirdir artık Paris. Promete, Kafka'dağ'ırazincirli, o ise Quinze-Vingts (Kenzen) Hastanesine. Hatta sonraları "Quinze-Vingts Geceleri" adında bir romana başlasa da devamı gelmez. Kenzen gecelerinde şöyle konuşur "Gören hangi hakla yalnızlıktan şikâyet edebilir? Mevsimler bütün işleleriyle emrindedir, renkler bütün ciltleriyle hizmetindedir. Çiçekler onun için açar, şafak onun için pınlar. Guten berg matbaası onun için icat etmiştir. Hugo o okusun diye yazmıştır şirlerini. Şehrin bütün kadınları onun için gilyin süslenir. Çocukların tebessümü onun içindedir." (Jurnal 1)

Arafın çarkları arasında ezilmek yetmiyormuş gibi bir de buna körlük eklenmiştir. Ölüm ve cinnet arasında geçen yıllar... "Ben aşamadım körlüğü. Bu kelimetlafuz edildikçe büyük bir kabahtışlemişim gibi yüzüm kızanıyor. Gözlerimi göstermek istemiyorum. Körler bütün devirlerin ve bütün ülkelerin parçası. Kör müsün? Kör olasca!" (Jurnal 1)

Milena'yı Kışkırtan Mektuplar

Oğlu Mahmut Ali BeyJurnal'leri yayına hazırlarken Cemil Meriç'in mektuplarına da yer verir. 63'te tanıştığı İngilizce öğretmeni Lamia Hanım'a yazdığı mektuplar her kadının muhatap olmak istediğı cinsten. "Kalbimi kelimelerle doldurduğunuzda ben de sizinle yaşamaklarını yakıyor. Dudaklarını da yakacak. Du-

daklarını ve bütün varlığını. Ben pervane değil, ateşim. Kıskanıyorum kelimeleri. Birer keleşim gibi sana uçuyorum. Kelimeler senin kokunu sarhoş... Kimsin sen? Kadın veya serap. Tann'yıkıskanıyorum: seni beraber yarattık. O başladı, ben tamamladım. Sevme yaratmak demektir. Pigmalyon'un biçim verdiği heykel canlanacak mı? Kimsin sen? Azabım veya saadetim." (Jurnal 1)

Aşkını da haysiyeti gibi dikenli tellerle çevirmiş. "Gerçek aşklar sessizdir. (...) Yattığı kadınlarla övünen, o kadınlarla yatamayandır." (Jurnal 1)

Ne Victor Hugo'nun Juliette Drouet'ye, ne Stendhal'ın Mathilde'ye, ne Cernat Süreya'nın Zuhul Tekkanat'a, ne de Kafka'nın Milena'ya olan mektupları, insanın bir balçıktan yaratılışında olduğu gibi kelimelerinhisten yaratılışında olduğu kadar örnek olabilir. Zaten! Lamia Hanım da şöyle cevap verir mektuplarına: "Kafka'dan Milena'ya mektuplar... Sanki bir bakıma kendimi buldum mektupları da... Tek rakibiniz Kafka. Ama Milena sizin mektupları okusa, beni ortadan kaldırdı tahtıma oturmak isterdi." (5 Mart 1967)

Fildişi Kulesi: Gözetleme Kulesi

Gözlerini kaybetmesi belki tesadüf değildi. Dış dünyanın karmaşasından kurtulmuş ve iç dünyasının zengin fikir sofralarına oturmuştur. Olgunlaşacak... kalbi daha hassas, kanı daha sıvı, zekâsı daha ışık, ruhu daha huzurlu olacaktır.

Görmüyordu ve yalnız hissediyordu. Artık okuyup yazmak için bir başkasına muhtaçtı. Fransızca jurnaltutmayabaskladı ama sürdüremedi. Biraz aradan sonra Türkçe olarak yazmaya devam edecekti. Öldükten sonra da tanıklar istiyordu ve bir şeyler yaratması gerekiyordu. "Kim beni okuyacak? Benzerlerime iletecek hiçbir önemli mesajım yok. Bir vahşi gibiyim, bir vahşi gibi düşünülürüm, acı çeşim. Hayatıma hiçbir fevkalade

olay yok: önemsiz hayal kinkıkkla, gerçekte olmamış rüyalar, yerine getirilmemiş projeler... İşte 38 yılının iyice sıkıcı ve hiç ilginç olmayan hikâyesi." (Jurnal 1)

Hilâsi kulaına çekilir. Yine yüzü Batı'ya dönüktür ama bir dikiz aynası bulup Hint'i izler. Fransızcasıyla okuduğu (artık okuttuğu) Batı'nın kitaplarında Hint'i keşfeder. Dört yıllık bir emeğin ürünü, sonradan adı *Bir Dünyanın Eşiğinde* olacak olan ilk telif eseri *Hint Edebiyatı* yayımlanır. Yayımları ama kalabalıklar görmezden gelir. Nadiren de kitabını değil de yazanını eleştirenler muhafazakârlıkle, "sağcılık"la itham ederler. Ama artık işin kaynağını görmüştür, bütün bir "umran ve ırfan" tasavvurunu bunun üzerine inşa edecekler. Çünkü otlak Yunan da Hint'in öğrencisidir. Arkasından ikinci telif eseri olan *Saint-Simon İlk Sosyolog, İlk Sosyalist* adlı eseriyayımlanır. Yineaydın çevrelerini görmezden gelinir ve bu sefer de hakkında "solcudur" diye mırıldanılır.

Aylarını harcayarak çığınca bir işe kalkışır ve Victor Hugo'nun *Hernani* adlı eserini manzum olarak çevirir. Milli Eğitim *Sefiller*'i de çevirmesini istemiştir fakat *Hint Edebiyatı*'nın hazırlığı buna engel olmuştur. *Sefiller*'e başlanıncak bitiremez, Rousseau'nun *Emil*'i de aynı şekilde yarım kalacaktır.

"Tercüme, Babilkulesinde yolumuzu aydınlatan hırsız feneri. Sonuk, titrek bir ışık. "Traduttore traditore" (hain mütercim) itira değil, kader. Dilden dile aktarılan ruhtan çok lalif, şiirsi bir 'aşağı yukarı'." (Umrandan Uyarlığı) Çevirene güven olmaz. Sırf bu yüzden çok emek veren tercümelerine. Belki tercümelerini Hugo görse kıskanırdı, çünkü o ne yaptığının farkındadır. Çevrilen sadece dil değil aynı zamanda ruhtur. Mütercim kendiruhunuñfler düşünceye, ilk sahibine hainlik eder.

Denize Atılan Bir Şişe Her Kitap

Artık birer-birer felâle denize şişelerini. *Bu Ülke ve Umman'dan Uyarılığa* aynı kaynakları fışkırmış, içinde bir ülkenin, yani bizim, kendimizin hikâyesi uyumaktadır. Onu uyandırmayı okuyucusuna bırakmış elbette. Sağ-sol, Doğu-Batı, ideolojiler, din... Konfüçyüs'te Herakleitos'a, İbn-i Haldun'dan Marx'a, Tagore'dan Makyavelli'ye kocaman bir coğrafyaya kuş uçuşu fener tutaradeta Yavaş yavaş sahiplenenleri olur artık. Ama onlar da köyün delisinin oyun kendilerine kullandırmak için seçim sandığına götürmeye gelen uyanıklar gibi girer koluna. Halbuki kitaplarında niyetini söylemişti: O hiçbir zaman tek kitap insanı olmayacaktır.

Mağaradakiler'de kafası hem mağaranın içinde hem de dışındadır. Onca karanlıktan sonra gözleriniz kamaşabilir. Aldırmayın geçecektir. Kitap kendi insanındankopanaydının trajedisidir.

Kırk çeşit mefhumla dolu olan *Kırk Ambar*, sonra aynı kategoride değerlendirilebilecek olan *Kültürden İrfana*, farklı her türlü inanç dünyasını kapı araladığı *Işık Doğudan Gelir...* Zira hep ışık Doğu'dan gelmiştir: *Ex Oriente Lux*. Denize atılan belgeler belki sahiplerine ulaşacak, belki de içindeki tohumlar çocukların elinde uçurtma olacak.

Isyan Ahlaki

Nurettin Topçu'nun "İsyan ahlakı" tabiri Cemil Meriç'i aklamak için bulunmaz hintkumaş. İrhanç, düşünce, his, kanaat ve karakteriyle, özgünlüsubuyla, taklit, şablonculuk ve basmakalıplılığa başkaldırıyla, her meseleyi öz değerlerin süzgecinden geçirdikten sonra kendi idrak ufkunda yeniden değerlendirilmesi ve kendine mal etmesiyle, isyan ahlağının abidesi olabilir. Son günlerinde ölüm korkusunu bile ümide dönüştürmüş, bedeninin kurtuluşuna frantey.org heycanıyla ebediyete koşarakmıştır.

Şöhreti fethe koşan bir aydınlar ordusu. Kimi yarı yolda kalacak, kimi yol değiştirecektir bu akıncıların. Belki hiçbir varamayacaktır hedefe. Genç düşünce, dergilerde kanat çırpar. Yasak bölge tanımayan bir tecessüs; tanımayan, daha doğrusu tanımak istemeyen. En çalılık kışlarda bile insanı gülümseten bir "itimat-ı nefis", dünyanın kendisiyle başladığını vehmeden bir saffetvar. Tomurcukların vaitkâr gururu.

Bir şehir iç sokakları gibi mahrem ve samimidirler. Devrin çehresini makyajsız olarak onlarda bulursunuz. Müzeden çok antikacıdukkânı, mühmel ve derbeder.

Kitap, istikbale yollanan mektup... smokin giyen heyecan, mumyalanan tefekkür. Kitap ve gazete... biri zamanın dışındadır, öteki "an"ın kendisi. Kitap, beraber yaşırsınızla, beraber büyür. Gazete, okununca biter.

Kitap fazla ciddi, gazete fazla sorumsuz. Dergi, hür tefekkürün kalesi. Belki serresi ama taze ve sıcak bir tefekkür. Kitap, çok defa tek insanın eseri, tek düşüncenin anakısı; dergi bir zekâlar topluluğudur. Bir neslin vasiyetnamesidir dergi; vasiyetnamesi, daha doğrusu mesajı. Kapanan her dergi, kaybedilen bir savaş, hezimet ve yaintihar.

Bizde hazin bir kaderivar dergilerin; çoğu bir mevsimyaşar, çiçekler gibi. En talihlileri bir nesle seslenir. Eski dergiler, ziyaretçisi kalmayan bir mezarlık. Anahtarı kaybolmuş bir çekmece. Sayfalarına hangi hatıralar sinmiş, hangi ümitler, hangi heyecanlar gizlenmiş, merak eden yok.

"Mecmuu-i Fünûn" (1863-1865) tam bir mekteptir, diyor Tanpınar. "Bu mecmua bizde, Büyük Fransız Ansiklopedisi'nin on sekizinci ciltteki rolünü oynar." Ne garip mukayese! Fransız Ansiklopedisi, yükselen bir sınıfın kavga silâhıydı. Nassırları devirmekti amaç; nassları, yani kiliseyi. "Mecmuu-i Fünûn", bir avuç bürokratin nâşir-i efkândır; daha doğrusu Batı'dan ithal edilen posa fikirlerin sergilendiği bir meydan. Ne milleti temsil eder, ne içtimâî bir sınıfı. Bununla beraber, düşünce tarihimizin bir sayfasıdır; bedbaht veya bahtiyar bir sayfası. Hangimizde koleksiyonunuz?

Dergiler, İkinci Meşrutîyet'te bir hitâbet kürsüsüyü, hitâbet kürsüsü veya bayrak. Alın çağları yeni harflerin kabulüne sona erdi. Eski okuyucuları kaybettiler, yeni okuyucu nesilleri yetiştirene kadar devletten yardım beklemek zorunda kaldılar. Cumhuriyet intelişiyasının en âcil vazifesi, maziye tasfiye ve hâli takviye idi. Takrir-i Sûkûn Kanunu'ndan 1940'lara kadar, dergilerimiz hiçbir "aşın düşünce"ye daha doğrusu düşünceye yer vermezler.

Sonra, zaman zaman çılgınlık duyulur, tek parti devrinin kesif ve kasvetli havasını dağıtmaya çalışan çılgınlıklar. Nihayet politika, haftalık kavga dergilerine görülmemiş bir olâka sağlar. Ve bu hayhiyünde, sesibüs bütünsi olan edebiyat, birkaç zavallı derginin saluk sayfaları arasında nebatî bir hayat yaşar.

Cemil Meriç, İletişim Yayınları, 7. baskı, 1992, s.100-101

Cemil Meriç ateşten gömleği sırtına, dikenli taci başına geçirmiş, öyle kaleme almıştır külliyatını. Kendisini, ruhunu, gözlerini yakarak fener olmak istemiştir. Düşüncesini yardım olsun diye sunmaz. Layık mısınız değil misiniz anlamak ister. "Atın neden toprağın derinliklerinde? Okurken araştırmaya çıkacağınız maden: yazının düşüncesi veya niyeti. Araçlarınız: zekâ ve bilgi. Kayayı kırarak, madeni eriteceksiniz. Önce kelimeyi fethedeceksiniz sonra heceleri, harfleri." (Bu Ülkte) Teşhis eder fakat tedavi etmez. "Nasıl?" sorusunu cevapsız bırakır. Oysa her fikir adamının vereceği bir cevap vardır.

Onu okumak ve anlamak ilgi, görgü ve sabır gerektirir. Yanı beyninize saplanmış bir kıymık gibi duran bir derdinizin, tecessüsün sebep olduğu suzulukla kana kana içilmiş bilgilerin ve ıssız sığınaklardaki meşalelerin kütüphanesinin, mayan bir treni bekleyecek kadar sabrınızın olması gerekir.

Hoşa giden aforizmaların, yanlış budamanın bir ağacı kurutması gibi onu kurutur, yapraklarını döker, meyvelerini heba eder. Kitaplanna fethe gider gibi gitmek belki şansınızı artırabilir. Yoksa kırık cümleleriyle ancak yağmacı olursunuz.

Öyle; otobüste, metroda veya yatarken okunacak kitaplardan değildir kitapları. Bir kere okunup kenara atılacak kitaplardan da değildir. İlginizi çeken, merakınızı uyandıran kelimeler, cümleler özenle çizilir. Birkaç defa okuduğunuzda ise zaten altı çizilmediği satırın kalmadığını göreceksiniz. Kavramları ve insanları sizi yeni yolculuklara sevkedecek. Bir bakmışsınız ki elinizde bir sözlük oluşmuş ve hayalinizde yeni yeni isimler, yeni yeni arkadaşlar.

Öcretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

İlk kitabından başlanmalı. Suya girmeden yüzmeyi öğrenilemez

Cemil Meriç

Cemil Meriç, Bu Ülke

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Karanlık kelimeler vardır, arılar
gibi vızıldayan kelimeler.
Taşıdıkları hiçbir düşünce yoktur,
kimse tarafından anlaşılmazlar.
Ama yine de herkesin
ağzındadırlar. Onlar için yaşanır,
onlar için ölünür: Hayalimizin
rengine bürünürler. Göremeyiz
onları, pusudadırlar. Ve bir atılışta
parçalar bizi.

Ümit Meriç, babası Cemil Meriç'i anlatıyor

SELÇUKORHAN

“Cemil Meriç Türkiye’nindir. Kendisini Türkiye’ye hediye etmiştir.”

Cemil Meriç’in hayatı eserlerine benziyor. Hz. Nuh misali dayanıklı bir gemi inşa etmiş kendine ve içine grip oturmuş. Sizin tank olduğunuz kadariyle Cemil Meriç nasıl yaşıyor?

Nuh’un gemisi istiaresi pek hoş. Doğduğu topraklar Osmarlı’nındı ama o Rumeli Osmanlısının çocuğuydu. Binbir Kur’an yazmış olan bir hâfızın, Dimetoka müftüsünün torunuydu. Babasının bir Osmanlı bürokrati olarak geldiği, Osmanlı Suriyesi ve doğduğu Reyhânî kazası, aile tarihine yabancıydı. O, kendi dünyasını o günlerden itibaren kurmaya başladı. Önce akşanları babasının idare lambası ışığında bütün aileye okuduğu kitaplar ve dört yaşında okumayı söküncü ablasının dolabından çekip çıkardığı kitaplarla Cemil Meriç kendi sefinesini inşa etmeye başladı. Bu sefinede o dönemin Hatay’ın Müslüman-Arap-Türk dünyasının, Suriye’yi işgal etmiş olan Fransa’nın “kültür emperyalizmi”nin, komşu ailelerin kütüphanelerinden borç alınan, kitapçılardan kiralanan kitapların, Harap’tan devşirilen Sosyalist literatürün eserleri vardı. Satırlardan sadırlara nakşedilen kitaplar... Cemil Meriç’in gemisinin ambarında çifte çifte hayvanlar yerine cilt cilt kitaplar vardı. Bu yüzden Sayın Cumhurbaşkanımızın Belediye Başkanlığının son günlerinde Kâğıthane’de inşa ettirdiği Cemil Meriç İlköğretim Okulunun açılış konuşmasında dediğim gibi, “Bizim evimiz zaten bütün duvarları cilt cilt kitaplardan oluşan bir kâğıttan hane idi.” Cemil Meriç bu kâğıttan hanenin, bu Nuh’un sefinesinin kaptanıydı. Ama yaşadığı dünyanın rüzgârlarına da, dalgalanına da müstağni kalmadı, kalamadı, zaten kalamazdı da. Bu yüzden bazen direğin tepesindeki gözcü oldu, ülkesinin karşıısına kaçan kayıklar haberverdi; bazen yaklaşan fırtınayı sezdii, rotasını ona göre ayarladı. Elinde bir dünya haritası vardı. Ülkesinin ve “temsil ettiği değerlerin” neler olduğunu biliyordu. Bu şuurla yaşıyor ve bu şuurla yaşamaması için ömrünün hiçbir anını boşa geçirmiyor. İmkânsız mümkün kılan çalışkanlığı, ciddiyeti ve sorumluluk duygusu dolayısıyla Cemil Meriç’in Türkiye’de en büyük değeri, bu şuurla yaşamaya için de örnek bir şahsiyet olduğu kanaatındeyim

Sizce Cemil Meriç’i hiç tanımayan bir okur yola nereden başlamalı, *Bu Ülke*’den mi, *Kırk Ambar*’dan mı, *Işık Doğudan Yükselir*’den mi?

Yeni yetişen kuşaklar gözleriyle görmedikleri şeye pek inanmıyorlar. Gözleriyle görmediklerini önemli bulmuyorlar sanırım. Onun için önce Cemil Meriç’i tanımaya, hakkında yapılmış olan ve Google’da bulunabilecek iki belgeseli takip etmekle başlamalı. Bunlardan birincisi hayatının son demlerinde (1987) hazırlanmış olan Cemil Meriç belgeseli, diğeri 2008’de çekilmiş olan *Türkiye’nin Ruhunu* belgeseli. Bütün eserlerini 38 yaşında gözlerini kaybettikten sonra yazmaya başlayan Cemil Meriç, 1987’de felç olana kadar 12 cilt eser kaleme aldı. Otuz yılda 12 eser... Her iki buçuk yıla bir eser... Bu ciddi insanın hayat hikâyesini birinci elden, şahitlerden dinlemek isteyen Cemil Meriç okurlarını da iki kaynağa yönlendirmek isterim. Bir, oğlu Mahmut Ali Meriç’in *Bu Ülke*’nin başına yazdığı “Entelektüel Bir Otobiyografi” çalışması, diğeri benim *Babam Cemil Meriç* adlı eserim. İlk dört baskısı 165 sayfalık bir mef’ın oluşturan bu kitabımı şimdilerde 300 sayfaya genişletiyorum *Türkiye’nin Ruhunu* belgeseli yapılırken ifadesine başvurulmuş, Cemil Meriç’i bizzat tanıyan 68 kişinin Cemil Meriç şahadetlerini de kitabıma katıyorum. Cemil Meriç okumak, ciddiyet ister. Sabir ister. Ama bir kere başladıkdan sonra da insanı bir Cemil Meriç Üniversitesinden mezuniyete kadar götürür. Bence her Cemil Meriç okuru Cemil Meriç Üniversitesinin talebesi olmak ve eserlerini dört yıla yayılan bir zaman süresinde okuyarak, notlar alarak, ansiklopedilere, sözlüklere başvurarak ilerlemeli. Dört yılın sonunda dönüp başladığı yerdeki kendisiyle gözle göze gelmeli. O zaman idrak edecektir ki, o da Cemil Meriç gibi kendi ülkesinin ve medeniyetinin merkezinde kalarak Hindistan’dan İngiltere’ye, Kuzey Afrika’dan Rusya’ya kadar uzanan dünya coğrafyasını bazentarihiyle, bazen edebiyatıyla kucaklamış ve kendisi kalarak bir dünya insanı olmayı başarmıştır. *Bu Ülke*’yi gündüzleri gün ışığında, *Jurnalari*’ni gece karanlıkta okuyarak, *Kırk Ambar*’ı yazarken yakın çevresine girmek mümkün olacaktır. Cemil Meriç’in bir kitabından

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

birçok kitaplara geçiş yapmak, hatta onlardan bir ülke ve dünya kitaplığı oluşturmak mümkündür. Cemil Meriç hakkında yapılan iki çalışma daha var ki, bu kitaplar Cemil Meriç özel kütüphanesini daha da anlamlı kılacaktır. Babamın sırlarını (!) kamunun malûmu kılan Halil Açıkgoz'un *Cemil Meriç'le Sohbetler* kitabıyla, onun toplumsal hafızamızdan silinen çalışmaları bize kazandıran, mütercim ve mütefekkir kimliğini değerlendiren Dücanê Cündioğlu'nun üç ciltlik eseridir.

Cemil Meriç bu kadar üretken ve yaratıcı bir yazarken niye bir roman yazmayı denemedi?

Cemil Meriç'in zekâsı bir sol beynidir. Pek bilmez ama çok başanlı bir matematikçiydi, matematik çok severdi. Onun muhayyilesi, rasyoneelitesinin hapsindeydi daima. Belki de roman yazmayı, kendisine ve ülkesine vakit kaybettirmek olarak düşünüyordu. Roman okumayı çok severdi ama roman yazmayı benim bildiğim kadarıyla hiç denemedi. "Evlâdım, mös-yö le Cont saat beşte kahvesini içmek için şemsiyesini alarak muhteşem konağından dışarı çıktı, diye yazamam ben" derdi.

Cemil Meriç isminin, eserlerinin veya eserlerinden alıntılarının zaman zaman istismar edildiğini hiç düşündünüz mü?

Asla! Cemil Meriç Türkiye'nindir. Kendisini Türkiye'ye hediye etmiştir. Her isteyen onu seve seve bağına basmak hakkına sahiptir.

Cemil Meriç'in en mutlu, en sevinçli olduğu demleri hatırlar mısınız?

Ooo, evet. Kitabı basılıp pakette postadan geldiği zaman çok sevinir, gözleri ışıldar, yüzü aydınlanır, yanakları pembeleşir. Biz de hemen yazihanenin karşı tarafına geçerdik. "Al evlâdım kitabı" der, birinci sayfasını açtırır ve ilk kitabı anneme ithaf ederdi. Balzac'tercümesini Eylül 1946'da "Hayır meleğim Feyziyem'e" diyecek. Eylül 1946'da yazdığı ilk mektubunu 1946'da "Sen ki bütün ilhamlarını, bütün heyecanlarını kaynağısın

Sevgi ve perestişle" diye vermiş. *Saint-Simon*'un ithafı ise şöyle: (8 Aralık 1972) "Feyziyem'e... Bu kitap bir parça da senin, çeyrek asırlık dostluğun en sıcak duygularıyla..." Annemden sonra sıra, bizlere, en yakın dostlarına ve cumhurbaşkanına, başbakana giden bir ithaf zincirine dönuşürdü. Sanıyorum ithaf yazma süreci onun hayatının en mutlu dakikalarıydı. Cemil Meriç, bu yıl Cumhurbaşkanlığı Vefa Ödülü'nü aldı. Bir yazarın eserleri, bir milyona yaklaşan bir okuyucu kitlesine ulaşıyorsa ve onun görmeyen gözleriyle kaleme aldığı kitaplar, kulübelere külliyelere kadar her yerde okunuyorsa, devlete ve millete vefalı olan bir yazar, yüz yaşına bastığı gün devletinden ve milletinden en büyük hediyeyi alıyordemektir.

2015 Cumburbaşkanlığı Kültür ve Sanat Vefa ödülü Cemil Meriç'everildi; bu konudane söylemek istersiniz?

Cemil Meriç'e Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Vefa Ödülü'nün verilmesi, Türkiye'deki yeni kuşakların dikkatini, bir kere daha, Cemil Meriç üzerine çekilmesi açısından önemli. Ama bu ödölün dünya açısından da bir önemi var. Azerbaycan ve Almanya'daki birkaç müteferrik zikrin dışında Cemil Meriç'in adı henüz dünyadayeterince tanınmıyor. Bu ödölün haberi dünya ajanslarına ulaştınca Fransa, Balzac ve Hugo mütercim, *İlk Sosyalog İlk Sosyalist Saint-Simon* yazarı olan Cemil Meriç'in adını duymuş olacak. Rusya, Türkiye'de bir Dostoyevski dostu olduğunu öğrenecek. Hindistan, Türkiye'de yirminci yüzyılda bir Gandi ve Tagor elçisinin yaşadığını şavırarak öğrenecek. Böylece, "Bu Ülke" aydınına, daracık bir mağarada hapsolmaktan kurtarıp "Umrandan Uyarlığa" giden çıkmazdan uzaklaştıran ve sadece kendi ülkesinin değil, beşeriyetin dikkatini de, "Kültürden İrfana" giden bir şehraha çeviren Cemil Meriç, ülkemizin, dünya çapında aday olduğu önderlik görevini, entelektüel mânâda da yerine getirmiş olacaktı.

Cemil Meriç bu yıl yüz yaşına bastı. Son olarak ne söylemek istersiniz?

Evet, babam artık yüz yaşında bir delikanlı. Yanlış bir dil politikasıyla, bir dünya imparatorluğundan bir ulus-devlet kalıbına dökülmek istenen Türkiye Türkçesini, kullandığı kelime hazinesi ile yeniden bir dünya dili olma haysiyetine kavuşturmuştu Cemil Meriç. "Evlâdım, dünyada saçıcı solcu yoktur. Namuslu insanlarla namussuz insanlar vardır" diyerek, menfaatleri için değerlerini ayaklar altına alan insanoğluna, namuslular cephesinde yer alma şuurunu kazandırmak gayreti içinde olmuştur. Kendisi de ülkesinin ve ait olduğu medeniyetcamiasının hakikatlarını haykırarak adına,düşünce namusunu son nefesine kadar muhafaza ederek, ülkesine ve bundan böyle dünyaya da namuslu düşünür olmanın çok şerefli bir örneğini

Yatağına Dönen Irmak: Cemil Meriç

ALPERÇEKER

"Karanlık kelimeler vardır, arlar gibi vızıldayan kelimeler. Taşkınlık hiçbir düşünce yoktur, kimse tarafından anlaşılmazlar. Ama yine de herkesin ağzındadırlar. Onlar için yaşanır, onlar için ölünür: Hayalimizin rengine bürünürler. Göremeyiz onları, pusudadırlar. Ve bir atışta parçalarbizi." (Bu Ülke, s. 108)

Cemil Meriç'in yukarıdaki cümlelerini vergi dairelerinin duvarlarına yazarak bir devlete ideoloji bina edemezsiniz ama dargın sevginin defterine gizlice yazarak bu sözler üzerine bir aşkı bina edebilirsiniz

Cemil Meriç, felsefeden çok edebiyata yakındır. Yazdıktan önerme değil, şiirsel hikmetlerdir. Herkes o anki ruh haline göre kendinden bir şey bulabilir onlarda, tıpkı büyük bir şairin kaleminden dökülenleri okumak gibi

Cemil Meriç sağlığında gerek telif eserlerini gerekse de çevirilerini yayımlamakta zorluk çekti

Öldükten sonra ise paylaşılmadı; dilinden zevk almak varken herkes onun kitaplarını "sağa" - "sola" çektişirdi. Oysa bu mesele hakkındayazdıktan açıktr: "Sol-sağ... Çilgin sevgilerin ve şüursuzlukların enzimli iki kiti. Tutarlı ve sağlamla herhangi bir ilişki olmayan iki yabancı, bütün hayatı boyunca yarattığı tedaviler: casusluk, darağaçlan, Moskova; sağ'ın,

müphem, sevimsiz, sinsî bir iki hayal. Hristiyan Avrupa'nın bu bahis kelimelerinden bize ne? Bu maskeli haydutları hafızalarımızdan kovmak ve kendi gerçeğimizi kendi kelimelerimizle anlayıp anlatmak, her namuslu yazarın vicdan borcu." (Bu Ülke, s. 79)

Cemil Meriç'in mirasına sahip çıkmak, kendi kelimelerini kullanmakla mümkündür. Bizi, kavgalı olduğumuz dilimizle başıran mütefekkir; ömrünü, bize ait özgün kavramlar üretmemizi telkineadadı. Meselesiz birgençlikdeğil, yerlimeselesirolan bir kuşak vasiyetetti. Gerçekten de düşünce tarihimizebaktığımızda son yüz yılımızın, Batı'ya ait sorunsallar çevresinde çözümsüz kavgalarla geçtiğini görürüz.

EceAyhan, çok fazlaBatı'yagidenlerin sonunda Doğu'yaçıktığını yazar. Yahya Kemal, gizlice kaçtığı Fransa'daki Bibliothèque Nationale'de okuduğu Osmanlı tarihçilerine alt vakayınameler ve divanlardan sonraülkesine millî birî olarakdöndü Cemil Meriç de yerliliğini, Fransızca bilgisine borçludur. Bu size çelişkili gelebilir ama kendimizi ötekinin, diğerkinin karşısında bir yerlere koyar, konularız. Her şey zıddıyla anlaşılır. İnsanın tabiatını, insanın tabiatı yaptıklarına bakarak anlarız. Batı'ın Doğu'ya yaptığı bütün yolculuklar, aslında kendisini keşfetmek içindir. Cemil Meriç'in de Batı'ya yaptığı yolculuklar,aslındakendini aramaçabasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

CANSU CİNDORUK

Kızlar, annelerinin kaderini..

Nereden baksan karanlık, renksiz bir sabahtı. Çocuk aklımla güneşin hiç doğmayacağını düşünmüştüm. Her Ankara insanı gibi, şehrin üstündeki griye alışmıştım ama böyle bir siyahı hiç görmemişim. Sanki daha gün doğmadan gölgelere bürünmüştük. Gökyüzünün aslında bulutlarla değil, bizim mutluluğumuzla boyandığını o an fark etmiştim.

Kurulu düzen dedikleri şeyin ise zor inşa edildiğini ama kolay yıkılabileceğini Ankara Adliyesinin önünde öğrenmişim. O gün annem, "Son kez babanasanı istersen, belki bir süregöremezsin" demişti

O "bir süre" geçti, ben bir daha hiç babamı görmedim.

Hâkim Bey şiddetli geçimsizlik demişti; ben gerçeği biliyordum. Annemi sinir harbiyle etraftaki eşyaları babamın üstüne fırlatırken görmüştüm. Sonrasında da zaten adliye koridorları dışında yan yana gelmemişlerdi.

Hergecesanlarakuyuduğun ayıciğini kaybedince çocukkalbin amansız bir hastalığa yakalanır ya, büyüyen kadar işte hep o soğuk hisle uyuyup uyanmıştım. Beni meşe palamudu toplamaya götüren babamın yokluğu insanlara duyduğum tüm güveni yıkip geçmişti. Onun uzak bir yere taşındığını duyduğum gün mutluluğa olan inancımı da kaybetmişim. Önüme koca bir dünya atlasını açıp "Acaba babam şu an tam nerededir? Bu kadaryukan çıksa çok üşür, buraya gitmek için de denizleri aşması gerekir" derken büyüdüm, kadın oldum.

Babama en çok beni annemle yalnız bıraktığı için kızmıştım. Annem soğuktuk çünkü, hatta buz gibiydi. Belki de bana bu yüzden kendisinden başka hiçbir şeyi sevmiyormuş gibi gelirdi. Kendisini bile sevmiyor olabilir. Bir araya geldiğimiz her ortamdan sessizce uzaklaşmaya çalışır, dile getirdiği hiçbir fikre katılmazdım. Genelde dargın geçen günlerimiz, iki sivri karakter olduğumuz için etrafımızdakileri de bizden uzaklaştırırdı. Birkaçkez aramızdaki buzlaneritme gayretiyle adım atmış, benim tepkisizliğimden sonra bundan vazgeçmişti. Ne de olsa annem, kendisini yoran meselelerin üzerinde fazlalamam harcayan bir kadındı

Tipki benim gibi..

Onun eleştirdiğim herhuyunu taşıdığını ve hatta çatalı tutuşumuza kadar birbirimize benzediğimizi, bir sabah aynadaki yüzümden onun gülüşünü yakaladığımda fark ettim. Sonra bir hissimla evden çıkıp alabildiğine koştum. Hemen gidip bunu anneme söylemem lazımdı. Yıllarca aslında ondan değil de kendimden kaçtığımı, belki de bu kadar benzediğimiz için hep birbirimizi yanlış anladığımızı, aynı kutupların birbirini ittiğini falan, ona tek tek anlatmam lazımdı. Kendisine bir özürlü borçluydum.

Büyük olasılıkla annem de benim gibi sevgisini göstermekten yoksun bir insandı yalnızca. Yoksa sevmeyi biliyordu. Şimdi fark ediyordum. Babam da sevgisizlikten değil, başka bir kadına duyduğu sevgiden gitmişti. Her şeyi gözüme takılan bir gülüşle çözümü, yılların tozunu üflemişim. Aydınlanıyordum

Hepsini heyecanla bir bir sıralamaya başladım. Onun gibi pişirdiğim yemeklere bazen tuz koymayı unuttuğumu, örgü örmekten zevk almaya başladığımı, sevgilimin babam gibi çekip gittiğini bir çırpıda anlattım. Sustu, bir şey söylemedi. Sonra kuru otları toprağı suladım. Mezarlığa çoktandır gelmemiştim. Artık annemle konuşmak için çok geçti fakat onun kaderini yaşamak için hâlâ zamanım vardı

Ne de olsa anneler kızları için, kızlarında annelerinin kaderini

...yaşardı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

"Ben de duruldum, sadeleştim. Sığılğa düşülmediği sürece, lirik bir sadeliği çok değerli bulduğumu fark ettim."

Nazan Bekiroğlu

Aralık 2015'in ilk haftasında Nazan Bekiroğlu'nun Sosyal Medya'daki okurları Kafka Okur'un bu sayısı için ona hem son romanı Mücellâ hem de yazarlığıyla ilgili merak ettiklerini soruyorlar. Değerli yazarımızın cevaplarıyla buluşunca, adeta yüz yüze yapılan keyifli bir söyleşi ortaya çıktı.

YBuse Köse: Merhaba hocam, *Nar Ağacı*'nda Kâhin Prenses Cassandra kimliği ile kendinizi gösterirken *Mücellâ*'da da son bölümde Prenses Cassandra'dan bahsediyorsunuz. Onu sizin için özel kılan şey nedir? Bilmenin sorumluluğunu yazarak mı üzerinizden kaldırıyorsunuz, yoksa yazmak size yeni sorumluluklar da yüklüyor mu? En içten sevgilerimle...

Benden de size ve diğer soruların sahiplerine sevgiler veyağmurlu bir Karadeniz kıyısından selamlar. Cassandra'nın trajedisi olacağını görüp buna kimseleri inandıramamasıydı. Bu hisse, Balkan Harbi ve I. Cihan Harbi günlüklerini okurken kapmıştım. Cepheden günü gününe yazan onlar bilmiyordu olabilecekleri ama ben biliyordum. Bu, çok ürpertici bir duygu. Çok ağır. Dahası, hayat ve tarih karşısında ercribe kazanınca insan, bugün öğrendiğim şeylerin sadece bir kısmı olduğunu düşünürken ediliyor ama buna kimseyi inandıramadığına kendisi, Kas-

sandra gibi hissediyor. Antik dünyadan benim kahramanım Cassandra'dır. Bilmenin sorumluluğunu ise evet, bir parça yazarak yerine getirmek mümkün.

YUmut Gülaçtı: Kitaplarınızda hep aynı özgeçmiş kullanıyorsunuz ve şöyle bitiyor: "Görünürdeki hayatı bundan ibaret." Belki özel ama görünmeyen kısmı ne diye merak etmiyor değiliz?

Sizin gördüğünüz dumanı. Ateş o görünmeyen kısımda. Gerisini artırsız tahmin edin

YFazla Yalman: Kitaplarınızdan hangisini başyapıtınız olaraktanımlarsınız? En sevdiğiniz kitabınız hangisi?

Nar Ağacı en sevdiğim kitabım. *Cam Irmağı Taş Gemi*'yi de ilk üç arasındasayabilirim fakat en az ilgi gören kitabım oldu

YVeli Can: *Nar Ağacı* kitabındaki olaylar gerçekten yaşanmış mı?

Dedemin Tebriz'den Trabzon'a geliş serüveni gerçektir. Benim onun ailesini bulmaya çıktığım da öyle. Fakat aradaki boşlukları dolduran yığınla kurgu var. Ama kimbilir, belki gerçekten de öyle olmuştur kurgu zannederek anlattıklarım. Bunu düşünmek çok ilginç.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

▼Fatma Özer: Sevgili hocam; aynı üniversiteden, aynı bölümden mezunuz. Unutmadığınız hoca kim acaba?

En başta Orhan Okay elbette. Bilge Seyidoğlu, Kaya Bilgegil, Şerif Aktaş, Saim Sakaoğlu, Harun Tolasa ve hemen hepsi. Hepsini hayırla minnetle anıyorum.

▼Rümeysa Nur Büyükbacı: Hayat mı zor, yoksa onu insanları zorlaştırıyor?

Hayat yeteri kadar sert. Fakat bir gezegenin kimyasını bile bozdursak hayat insanın yanında daha masum kalıyor. Onun hiç olmazsa kendi içinde bir dengesi var. İnsan, dengeli bozuyor.

f Mustafa Erdem: Bir gün anılarınızı yazacak mısınız? Hayatınızı birinciyağzdan okuyabileceğimiz?

Bütünyle anılarımı yazmayı düşünmüyorum. Ama hayatımın kristalize sahneleri var. Bir kısmı trajik, bir kısmı komik. Unutulmasına gönlümün razı olmadığı. Onları not alıyorum. Sekiz yaşına kadaryasacağım büyük evdeki hayatımı ise evet, bütünyle kaleme aldım. Çünkü o cennet. Bunu sadece çocukların ve ailem için yaptım. Yayımlamak niyetiyle değil. Bir gün hiçbir şey yazamaz hale gelirsem ve bir kitabımın çıkmasını özlersem yayımlanımbelki.

f Gamze Şanlıtürk: Ben Mücellâ ile Godot'yu Beklerken eserinde Vladimirve Estragon arasında benzerlikler olduğunu düşünüyorum. Mücellâ'yı yazarken okuduğunuz bir eserden esinlendiniz mi?

Evet. Selim İleri'nin "Gelinlik Kız" isimli hikâyesi bu roman üzerinde derinden etkilidir. Onda ki nostaljik ayntının, "neoromantik" duygunun benimçevremdeki hayatlarda da var ve kayda değer olduğunu fark etmemi sağlamıştı o hikâye. Zaten Mücellâ da yıllar önce hikâyelerakkaleme alınmış ve yayımlanmıştı.

f Murat Aktan: Mücellâ'yı neden okumalıyım?

Ben bu hüznü ve özlemi fakat aynı zamanda hayatın her şeyerağmen her yerde ve değerli olduğunu gösteren hikâyeyi anlatmak ihtiyacını hissettim. Siz de hayata dair hüznü ve özlemi bir hikâye okumak istiyorsanız haydi, başlayalım.

▼Rümeysa Balcı: Sizinle tanışmam Mor Mürekkep ile oldu, en sevdiğim renk mor ve ilgilmi çekt, neden mor?

Mor'a dair çok sebebim var. Bana çok asil geliyor, farklı, derin, hüznü ve hüzne bakıldıkça moru aynı zamanda trajik, metafizik, kadınsı, çok sanatsal, çok komik, çok çok çok...

Belli ki önce sevmiş, sonra sebepleri aramışım. Bir renk olsam herhalde mor olurdum. Ama mor, renkten fazla bir şey.

f Elif Bilgiçoğlu: Sayın yazarım, Mücellâ gerçek hayattan biralıntı mı, yoksa birhayalgücünün anlatımı mı? Eğer bir hayalgücü anlatımı isenelerden esinlenerek yazdınız? f Asuman Özdemir: Mücellâ gerçekten yaşamış mı? f Fatih Pekaslı: Mücellâ gerçek yaşamdan biralıntı isehalen yaşıyor mu? f Özlem Onal: Bir yazar hangi duygularla bir kitabı yazar? Gerçek yaşamlardan da alıntı varmıdır? Mesela Mücellâ kitabı. Ben çok merak ediyorum?

Mücellâ gerçek hayatta karşılığı olan bir karakter. Romandaki Mücellâ'yı besleyen başka kadınlar da tanıdım ama biri doğrudan odur. Kitapta verilen tarihte (1976) vefat etti. Yayınladı fakat hayata karşı iyimserlikle doluydu. Mücellâ yayımlandıktan sonra o kadar çok karşılaşıyorum ki "Mücellâ'yı tanıyanlar" ile.

f Hülya Yağız: Nazan Bekiroğlu hanımefendide, Nar Ağacı olsun Lâ Sonsuzluk Hecesi olsun, en çok etkilendiğim şey üslubu. Sanki ben Âdem'im, sanki Havva'yım; kâh Mücellâ'yım... Naçizane, Nazan Hanım hangi atmosferde yazıyor ki, biz okuyucuların kalbinin can damarına dokunuyor? Bu hissi kendi de yaşıyor mu?

Siz nasıl okuyorsanız ben de öyle yazıyorum. Hatta biraz daha fazla. Çok daha fazla belki. Geçen akşam kafamda, henüz bulanık birkaç roman kahramanıyla birliktectikim fakülteden Yağmurlu, soğuk bir akşamdı. Henüz bütünyle tanımadığım, günbegün taşın içindeki heykel gibi açığaçıkacak olan (taşkırlırsa veya çatılsa çıkamayacak olan) bu kahramanlarla konuşmama ramak kalmıştı. Şaşırdım. En azından kendi payıma, kafasında bir sürü kahramanla dolaşan birinin pek de tekin olmadığına karar verdim.

▼Habibe Kavak: Kalemi bu kadar güçlü bir yazar en çok kimi okumayı seviyor çok merak ediyorum? ▼Ayberk Aydın: İyi bir yazar olmak mı zor, yoksa iyi bir okuyucu olmak mı? İyi bir okuyucumusunuz?

Bence iyi yazar olmanın gereklerinden biri çok okumaktır. Yazmasam bile okumak bana iyi geliyor. Dostoyevski, Tolstoy ve Çehov için iyi okuyucuyum. Yazar olmak daha yıpratıcı.

▼Hediye Peşin: Yazmak içgüdüsel bir eylem midir? Yazmaya nasıl karar verdiniz? f Muhterem Nisa: Yayımladığınız kitaplar hep birbirinden farklı. Topluma ulaştırma istediğiniz mesaj da mı her defasında farklı, yoksa bir mesajı farklı farklı anlatma meselesine, neye

borçlusunuz? Yazarolmanızda en büyük etken vesebep neydi? **▼Seda Kılıç:** İrmağadüşen gölgelerimizi hissedip mi bu kadar güzel ve derin yazabiliyorsunuz? **▼Oğuz Emir:** Bu kadar aşk ve şevk ile yazmanızın kaynağını nereden alıyorsunuz? **f Ümmü Hafs:** En çok merak ettiğim şey yazarken neler hissettiniz ve yazmaktaki amacınız neydi? **f Müzeyyen Sezgin:** Yazdığınız romanların zaman aralığı yakın; bu kadar hayal gücü ve bilgi birikimini neye borçlusunuz? **f Rumeysa Züğü:** Yeni kitap fikrinizi çıkıyor? Biranlık mı, kurgulaması oluyor mu?

Yazar olmayı hiç düşünmeyen biri bir gün kendini romanlar yazarken buluyorsa, bu onun için, içten gelen bir şeydir. Halde. Ama beslenmesi gerek. Okumak ve seyahat etmek benim yazımı besliyor. Masa başında kurgu yapamıyorum. İçimde bir şey belirliyor önce, tabii belirlirse. Bir mesele, bir çatışma, bir hikâye. Onu anlatmak istiyorum. Sadece bir istek. Çünkü ortaya çıkacak olan şeyi ben de bilmiyorum. Ayrıca bütün üyesanat, bizi sarsan onca çirkinliğin ve kötülüğün de bir biçimde estete edilmesi. Bu yüzden sağaltıcı bir etkiye sahip. Yazı iyileştirir. Yazarken ve okurken iyiyim

f Ceren Sazak: Yüceyurt *Nar Ağacı* kitabınız sayesinde bir kitapçıda tanışıp evlendik biz eşimle. *Nar Ağacı* çok özeldi, *Lâ* gibi. Ama sanırım *Mücellâ* bir *Lâ* gibi bir *Nar Ağacı* gibi değil. Sihri, tılsımı elbette ki var ama ya çok derin yazdınız biz daha inemedik oraya ya da buefa daha başka bir lezzet sunmak istediniz? Doğru mudur? **▼s.cernik** Önceki romanlarınıza göre *Mücellâ*'da daha sade bir dil kullandığınızı düşünüyorum. Konu olarak da, dil olarak da sadelik bu kitapta göze çarpıyor. Sebebi nedir? **f Dide Nur:** *İsime Ateş Arasında* ve *Lâ* romanlarında kendinize has bir üslubunuz varken, *Nar Ağacı* ve *Mücellâ* romanlarında klasik roman üslubunu kullanarak kendi üslubunuzun dışına çıktınız. Biz sizi devrik cümlelerde, anlatamadıklarınızda sevdi. Tekrar eski üslubunuza ne zaman döneceksiniz? "Nigâr Hanım Sevgili" ile döneceksiniz diye bilir miyiz?

Bu, kendiliğinden gelişen bir sürecin sonucu. Söz konusu şiirsel üslupla gidebileceğim daha ileri bir yer kalmamıştı. İsrar, kendini tekrarlamak, tıkanmak anlamına gelecekti. İrmağın denize akması gerekti. Çünkü ben de duruldum, sadeleştim. Sığla düşünmediği sürece, lirik bir sadeliği çok değerli bulduğumu fark ettim. Belki bu kadar durulmak için o kadartışmak gerekmişti. Kimbilir?

▼Güz Ay: Merhaba! Ben, birçok kitapçıdan da biri olarak söylüyorum, özellikle *Nar Ağacı* ve *Mücellâ*'da

daha sade bir üslup göze çarpıyor. Niçin böyle bir değişikliğe karar verdiniz? Ayrıca adınızın kitapçılarda "çok satanlar" raflarında gözükmesi sizin için bir sonraki kitabı yazarken aynı bir yük getiriyor mu, bundan memnun musunuz?

Sorunuzun ilk kısmını yukarıda cevapladım. İkinci kısma gelince: Kendi yazımdan fedakârlık etmediğim, yazma sırasında bir samimiyetsizlik arıtmadığım süreçte, kitapların çok satın alınması yani çok okunması beni mutlu eder. Kimi etmez ki? Ama hep satın alınması daha çok mutlu eder. Bir sonraki kitabın? Yazdığınız şeyiniçine öylesine giriyorsunuz ki okuyucu da kalmıyor, kitap rafları da, siz de. Ve bu iyi ki böyle.

▼Merve Battal: *Mücellâ* bir yer midir, kişi midir, yoksa belli bir zamanı mı işaret etmektedir pek bilinmez ama, *Mücellâ* Joseph K. ile birlikte "korku çağında" yaşamak ister miydi? Veya Milena ile dost olmayı? Yahut Gregor Samsa'nın dönüşümüne şahit olmayı mı yeğlerdi?

İlim değilse de irfan sahibi *Mücellâ*'nın duru bir hayat bilgisi var zannımca. Söz konusu meselelerin temeli insani bileşenlerin fark edebildiği oranda müşterek olabilir. Ben Milena ile dost olmaktan zevat. Gregor Samsa'nın dönüşümüne şahit olma is-lerdim.

Öğretsin PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Atla Git

SELCANAYDIN

Küçükken ayağıma basan atla birlikte başladı belki de acıyı sevmeye halim ... Bilirsin, atları hâlâ çok severim.

Ruhuma kodlanmış gibi küçüklüğümden beri. Peşimi bırakmayacağını anlayanca sevmeyi denedim. Sonra alışkanlık oldu, ben onun peşini bırakamaz oldum

Acı dediğin mutluluktan daha gerçekti ömrümün çoğunda... Mutluluğumu unuttuğum çok olur. İyi şeyleri kulakarkası ederim de hüzün denizinde boğulduğum zamanlar gölge gibi izler beni...

Güzelliğim çok can yaktı. Canım çok yandı. Bir suçtan müebbet yemiştimsanki... Güzelsen aptaldım. Güzelsen anlamazdım. Güzelsen sevmezdim. Kılıf benim değil ki, içine koymuşlar kullanıyorum işte!

Görülenden daha gerçektim. Uyum sağlamaki için kalıplara girmeye çalıştım. Giremeyince yine kötü oldum. Ben bendim, ben buydum

Kendimi geliştirmek için uğraştım, kendimi değiştirmek için.

İçin attığım her adım "dünya onun etrafında dönüyor sanıyor" diye yankılandı. Doğruydum. Bu benim dünyamdı ve dünyam benim etrafında dönüyordu! Başkalarının söylediklerinin hayatımı şekillendiremeyeceğini anladığımda 15 yaşındaydım. O yaştan sonra söylenen her şey banasekipsahibine geri döndü.

Otuz oluyorum. Yürüdüm, koştum, düştüm, kanadım. Kanattım.

Ama hep kanattım.

Çünkü özgürdüm. Hor görüldüncü uçtum. Çünkü hep uçtum. Ortada durmayı bilemedim. Dengem bozuldu

Yeni bir yıl diyorlar. İçimde hiç heyecan yok. Çünkü her gün yeni den yaşadım. Hayal kurmak için sayıların dönüşümünü beklemedim. Bilirsin, hayal de kurmam zaten

Dedim ya, otuz oluyorum.

Kaztüyü yanıma, seninle birlikte bıraktım

Şimdi yollarsarp, sert ve keskin

Kendime atlar kadar duygusal ama bir o kadar da asil bir yıl için.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

ERAY YASİN IŞIK

Burnuma mükemmel kokular geliyordu. Annem yine patates kızartıyordu anlaşılır. Nendense bu koku bana hep hafta sonunu hatırlatır. Hafta içi zeytin peynirle geçirilen kahvaltı sofraları cumartesi-pazarsanki patatesle zenginleşir. Bazı kokuları beyin kodluyor olmalı. Romantik bazı binyelerde her "Şanel" kokan, eski sevgiliye benzer mesela. Benim beynimse kokulara çeşitli mekânları ve zamanları kodluyordu anlaşılır. O yüzden ütü kokusu pazar, hacı misli cumadır benim için

Çok fazla ses çıkmadan yataktan kalkmalıydım. Çünkü abim her an uyanılabirdi ve ben bunu katiyen istemiyordum. En azından bir saat daha uyusa yeterliydi. Belki o zaman gerçek prensesi bile kurtarabilirdim. Rüyamabile 13 hak99 altını almıştı, çatalını göremediğimiz minik tesisatçı Mario Usta. Hemen ranzanın üst katından sessizce inip salona, televizyonun başına koşmalıydım

Eğer bir abinin varsa ranzada istediğiniz yerde değil size kalan kısımda yatarsınız. İlk başta üst kat size çok cazip gelir. Ranzanın adınınanıldığı gün, "üst kat benim" iddiasını kaybetmiş olmanıza rağmen, bulutların üzerinde uyanmanın hayalini kurarsınız. Ama abinin çoktan yerleşmiştir üst kata ve müebbet yemeli birkoşu ağası gibi oturur hayallerinizin üstüne. Sadece arkasında köy manzaralı duvar halısı eksiktir. Fakat hevesini erken alandır, bu sefer üst kata çıkamaya üşenir. Bir hafta boyunca dondurmaları ona vernen karşılığında üst kati sana satar. Fakat bu sefer de yastıkla kafan arasına sıkışmış hayalleri kontrol ederken, yatığın yatağı iki ayağıyla havaya kaldırır. Yani abi ile ranzanın bir araya geldiği çekirdek ailelerde küçük kardeşler çok zulüm çekmiştir.

Normalde uyanamayan abimin, atarının başında beni görünce, uykusu hemen açıldı. Ağır adımlarla televizyona yaklaşıp, sınavı sırasında arkadaş öğrencinin kâğıdını kontrol eden öğretmen edasıyla tepeme dikildi. Derin bir sessizlik hükümdü. Böyle durumlarda hangi cümle ile karşılacağımı şu kısa ömrümde yüzlerce kez tecrübe etmişim. "Ver de bir hak oynayayım" klisesi ile beni şaşırtmayan abimin ikinci cümlesi "Yanında sıra bende" olmuştu. Eğer uzun süre yanmazsan atarının kolunu gevşetmek, kaseti çıkarmak veya yanlışlıkla reset tuşuna basmak bilinen abi göklükleridir.

Bu performansları "kardeş kardeş binerler" sevecenliğiyle alınan tek bisiklette de yatsatılır. Sen bisikleti sadece dedenin dükkânına yemeli birkoşu ağası ile edasızca kullanmak için kullanırsın. Ben aylarca binmek nasip olmayan bir

sikletin haberim olmadan kimbilir kaç kere lastiğini patlatmışımdır. Nasıl oluyor anlamıyordum ama abimi kullandığı halde lastiği hep ben patlatmış oluyordum

Ailenin şımartmaya çalıştığı küçük çocuk abinin ezici baskısıyla normalleşir. Bu doğanın doğal bir dengesidir. Önce seni evlatlık olduğuna inandırır. Ya camii avlusundan alınmışsındır ya da hastariede karışmışsındır. Benim bu hikâyeye inarımam için abim o kadar profesyonel çalışıyordu ki bigudiliannemim de, bıyıklı babamın da bana benzemediğine hemen ikna olmuşum. Bir gün gerçek anne ve babamı bulacağıma ve onları fakirlikten kurtaracağıma inandırmıştım kendimi. Ben doğmadan çekilen aile fotoğraflarını bile "Sen yokken ne kadar mutluyduk" diye bana gösteren abimiri üvey evlat oyununa ağılayarak iştirak ediyordum

İşte böyle bir gecenin sabahında ondan önce uyanıp "ata ri"nin başına geçmek beni fazlasıyla mutlu etmişti. Yüzümü bile ykamadan oturmıştım başına. Hemen bir kaset takıp oyunu açmalıydım. Biz ticari yalanı, 5000 oyunlu diye aldığımız kasette aynı oyunu alayıp pullayıp 500 kere karışımıza koyduklarında öğrendik. İşte o nesil sonradan tek şarkının sekiz farklı versiyonunu yapıp "single albüm"ü icat etti.

Abin uyurken Mario oynamanın en güzel tarafı gerçek Mario olabilen. Aksi takdirde sen türbe yeşili kıyafetiyle "Luigi" olmaya mahkûmsun. Her bölüm sonrası kurtardığın sahte prenseslerden daha sahte bir kahramansın. Bu yüzden annem eklemek almaya yollamadan en azından bir kere Mario ile maceraya yelken açmalıym diye düşünüp hemen başlamıştım oyunla.

Kimbilir kaç kez oyun başlar başlamaz sola gitmeye çalıştım hatırlamıyorum. Bazen isyanım "Acaba orda ne var da gidilmiyor?" şeklinde olsa da, sol tarafa kaçtığı için yakalayamadığım hak mantarları kadar yaralamamıştı beni. Tanırım on sekiz sanyede ilk bölümü geçmiş olmama rağmen hiçbir altını kaçırmayacak kadar ustalaşmıştım artık. Finali bayrak direğinin tepesine atlayıp beş bin puanla süslemem ise görülmeye değdi. Girip çıktığım tüm kanalizasyon deliklerinden aşiret düğününde bile takılamayacak kadar altın toplamıştım. Fakat bu mutluluğum odanın kapısının açılmasıyla bozulmuştu

Uyanan abi, abi türleri içindeen tehlikeli olanıdır. Birkaç saat onunla muhabbet etmemeniz kendi sağlığınız için yapılacak

Öcretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteye.org>

Fakat bütün bunların yanındaeğer bir abiniz varsa mahallede sizin için hazırlanmış mükemmel bir sokak yaşantısı bulursunuz. "Abiiiiiii..." diye final yaptığınız tüm kavgalarınızda onun güven veren varlığını hissetmek gibisi yoktur. "Anne benim kazağımı giymiş!" tartışmalarını "Kardeşim ben maviyi alayım, sen kırmızıyı, değişerek giyeriz" boyutuna taşıdığı gün en iyi arkadaşını bulmuşundur. Aranızdaki sırlar çoğaldıkça babağılığınız da artar. Fakat bu sefer de hayat sizi bir yol ayrımına götürür. Mayınlı bir arazide senden önce yürüyendir artık abin. Onun bastığı yerlere tutunarak ilerlersin hayatta. Âşık olduğunda ilk onunla paylaşırsın. İlk randevunda ne yapman gerektiğini ondan öğrenirsin. Cebine para, yüreğine cesaret koyan abindir.

İlk İstanbul maceramı, askerî liseler sınavı için abimle beraber İstanbul'a geldiğimde yaşamıştım. İkimiz de ilk kez vapura biniyorduk. Martılaraekmek attık. Çünkü yengemin evde hazırladığı ekmeğin kumanyaları yemekten simitleri yemek daha cazip gelmişti bize. Biz de martılara ekmeğimizi atıp simitleri yemiştik. Heybelada'ya indiğimiz anda hemen keşfe çıkmıştık. İskeleden sahile doğru yürürken tanıdık bir koku, bizi kendine çekiyordu. "Abi..." dedim, "Burası bizim köye ne kadar benziyor?" "Ne alakası var Eray, Çankın'da deniz mi var?" dedi abim. "Ama" dedim, "bizim köy gibi kokuyor." Burnum yine beynimin kodladığı bir kokuyu tanıyıyordu. Hafta sonu tatli için gittiğimiz köyümüzde de bu koku vardı. Abim "Faytonlara bak Eray" dediği an kokunun kaynağını keşfetmiştim.

Sinava daha bir saat vardı ve vapurda yediğimiz simit beni akşama kadar tok tutamazdı. Üstelik içeride 400 metre koşu, 10 barfiks ve 4 tane 25 metre koşu vardı. Sahile çıktığımızda birinde "HAMBURGER" yazısı gözüme çarptı. "Abi hambur-

ger yiyelim mi?" dedim. Türkiye'ye 80'li yıllarda giriş yapan hamburgeri henüz Çankın keşfetmemişti. Sadece televizyonda görürdük; o yuvarlak ekmeğin arasında kızarmış köftesi, marulu, soğanı sanki bir sanat eseri gibi bizi kendine çekmişti. Annemin marketten aldığı hamburger köftelerini çiçek ekmeğin yanında önümüze koyması sadece onu mutlu ediyordu.

Bu zaafımı bilen abim hemen bir tane söyledi. "Sen yemeyecek misin?" dedim. Aç olmadığını, ben sınavdayken onun yemek yemeye çok zamanı olacağını söyledi. Biraz sonra hamburgerim geldi. Annemin yaptığının biraz deniz manzaralı olanıydı. Fakat o yaşta dışarda yediğin bar bunya bile en lezzetli yemek oluyordu.

Nizamiyeden sınav alanına girerken dönüp abime baktım, kaç koca adamların arasında en dik o duruyordu yahut herkes onunduruşu karşındagözünde küçülüyordu

Tüm sınavlar bittikten sonra nizamiye kapısında eli çenesinde beni beklerken gördüm. "Nasıl geçti?" faslınıatlattıktan sonra hemen vapura bindik. Keşke bir tane daha hamburger yiyip böyle binseydik vapura diye düşünmüştüm. "Abi..." dedim, "hamburger de iyiymiş değil mi?" "Bilmem?" dedi. Nasıl yani, ben içerdeyken yememiş miydi. Bahsi geçen şey hamburgerdi. Eğer bugün yemediyse ancak Harp Okulu sınavlarında bu fırsat elimize geçecekti. "Sen ne yedin ki?" dedim. "Hiilç..." dedi.

Ben çıkıp da onu göremezsem ve kaybolursam diye beş dakika ayrılmamıştı oradan.

Çünkü o "Abi"ydi. Benim "ABİM"di

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranterey.org>

Topal

EZGİ AYVALI

Sayı 9 | Öykü

Gece karanlık.

Üşüyorsun, ama soğuktan değil; en son ne zaman ağladığını hatırlayamadığından. Yürüyorsun ellerin cebinde, sokaklar boş. Yolum seni götürdüğü yere doğru... Gittikçe aydınlanıyor kaldırım ve gittikçe hızlanıyor adımların. Açık bulduğun ilk kapıdan içeri giriyor, kaçıp gitmemek için kapıya uzak bir tabure seçiyorsun

Gece karmaşık.

Kahvenin keskin kokusu, her nefeste yakıyor içinin bir yerlerini. Yüzünün parlak masadaki yansımasına bakıyorsun, sana hiç benzemiyor. Yüzün, tanıdığın kimseye benzemiyor bu gece. Zihnindeki gürültü yükseliyor yavaş yavaş, büyük bir uğultu adanmış olmuştur omuzlarına çöküyor. Yoruluyorsun. Az gelişmiş çok nüfuslu bir ülke kadaryorulsun. Gördüğün her şeye biranlam yüklemeye çalışırken kaşıkları porcelen bardaklara çarpıp çıkardığı sesler ile büyük kahve makinelerinin fokurtulan arasındakayboluyorsun.

Gece kalabalık.

Genç bir kadın oturuyor karşında, adı Rosaline. Gülüşünü, kokusunu, öfkesini, korkusunu biliyorsun. Beyaz teni kumrala çalar geceleri. Onun çocuk kalmış, büyümeyen ruhunu seviyorsun. Uçuk tonlarda boyar saçlarını, gölde çıplak yüzmek ister hep. Bir an için utanıyorsun. Renklerden en çok kırmızıyı seviyor demek ki hâlâ, kahvenin yanında da fıstıklı kurabiyeyle. Ona baktıkça avuçlarını yarıyor, nabzın yükseliyor. Sürekli utkunuyorsun. Ama yanındaki adam kim, neden böyle yakın duruyor ona, neden arada bir elini tutacak gibi oluyor da vazgeçiyor, bilmiyorsun. Garson yakınlara bir şeyler anlatıyor onlara, duyuyorsun. Onlar da seni görmüyor zaten

Gece aralık.

Beyaz ışık gölünü alıyor yavaş yavaş yansıyorsun. Cam bir fanusun içine, gittiği masanın altına girip, çelikle çelikle küçük kemikleri arasına yüzünü yaslamak, kokusunu içine çeke

çeke ağlamak istiyorsun. Yapamıyorsun. Çünkü yanında duran adam çalmıştı onu senden. Evet, artık hatırlıyorsun. Adama büyük ellerinden, çıkık elmacık kemiklerinden, yüzündeki kibirden tanıyorsun. O da ölüyor olmalı Rosaline'nin sevgisizliğinden. "Böyle güzel kadınlar kimseyi sevmeyiz dostum!" diyorsun. Duyan olmuyor. Sanki kimse kimseyi duymuyor, görmüyor bu gece. Fakat Rosaline neden yemiyor o çok sevdiği kurabiyeyle, neden öyle hüzünlü hüzünlü bakıyor, anlam veremiyorsun

Gecedakiğlık.

"Tanım bana güç ver. Bir şeyler yapmalıyım." Saykılıyorsun. Geçen akşamki gibi; Rosaline'i düşünde gördüğün, uyanıp evde onu aradığın, küçüklüğünün orta yerine düşüp kaldığın akşamki gibi saykılıyorsun. Karşına çıkıp, neden seni tanıımıyormuş gibi davrandığını düşünüyorsun. Utanıyor olmalı. Ama hayır, Rosaline öyle pek de utangaç değildi. Peki yanındaki adam? Belki de kötü davranıyor ona. Belki de çaresiz Rosaline seni göreceğini bildiği için gelmişti geri buralara. Belki de tesadüf değildi bu gece karşılaşmanız. Belki de şimdiki tam da şu an bir şeyler yapmanın, kalkıp ortalığı dağıtmanın zamanıdır. Belki de...

Gece bulanık.

Kusmak istiyorsun. Hayır, Rosaline değil o kadın, o hiç gelmezdi böyle yerlere. Ve evet, adamı da tanıımıyorsun. Çekip gidişi, yine böylekoyu kırmızı bir gecede olmuştu, yine böyle büyük elleri olan bir adama. Anımsıyorsun. O küçücük bavula doldurmuştu bütün sevimlileri. Bir daha haber alamamıştın ikisinden de. Şimdi nerede, ne halde olduklarını, ne yaptıklarını bilmiyorsun. Apar topar kalkıyorsun. Evine, yalnızlığına dönmek için ağır adımlarla yürüyorsun. Koşmaktan yavaş, durmaktan hızlı... İlk bir rüzgâr dolayıyor boş sokakta, gelp

Gece karanlık.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mutsuz İnsanlar, Mutlu Fotoğraflar

KAAN MURATYANIK

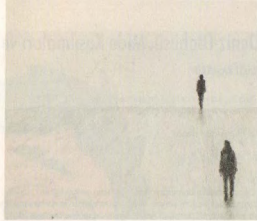
Sayı 9 | Deneme

Sırf mutlu olduğunu kendine gösterebilmek için fotoğrafçıya gidirmiş şair Ziya Osman Saba. Çünkü fotoğrafçı "Gülümseyin bayım" dermiş hep. Aslında çok yakınımda olan dostlarımin, tanıdıklarımın kendilerini tepeden tırnağa kaplayan mutsuzluğa rağmen gülümsediklerini; böyle bir yeteneklerinin fazlasıyla varolduğunu sosyal medyahasaplarına yüklediklerifotoğraflarında görünce Ziya Osman Saba'nın bu anısı gelir hep aklıma. Belki de dostları ve tanıdıklarımın içine kendimi de dahil etmeliyim bir yerde. Çünkü mutsuz insanların mutlu fotoğrafları vebasalgınigibi yayıldığında ben de oradaydım

Bu mesele üstünde uzunsüre düşündüm; kitaplarla, filmlerle, şarkılarla kendini hayallerden yapılmış bir fanusun içinde avuttan insanlara neden mutsuz olduğunun, niçin gülümsemediğinin sorulması ve bunun mukabilinde mutsuz olduğunu başkalarının ağzından duyulanın telaşla fanusları kırıp aynaya veya kameranın kadrına doğru koşmasını...

Etrafımızda sessiz sedasız genişleyenboşluğuvar gücümüzle kemirirken başkalarınınyıllar, hatta yüzyıllar öncesinde yaşadıklarını da tekrar ediyoruz sanırım. Modern zamanları doyasıya yaşarken aslında kendimize dahi itiraf edemediğimiz, itinayla gizlediğimiz ama bir yolunu bulup 'ben burdayım' diye bas bas bağırarak parçalanmaz bir yalnızlık ve mutsuzluk hali ile de sürekli muhatap halindediz.

Niye bilmiyorum, gülümsemek veya mutlu olduğumuzu, yalnız olmadığımızı cümle âleme duyurmak zorunda olduğumuz saplantısını aslında pek de yüz vermediklerimiz o ışıltılı yalnızlığımızın ve dahi yüzümüzdeki bozulmamış hüznün yerine koymak bazen özsaygı kavramının neslinin tükeneneceği korkusunu doğuruyor zihnimde. Bu tatlışaşkınlıkla roman kahramanlarıyla konuşan Sâdık Hidayet'in, ölmeye karar verdiğini ilk olarak kedisine anlatan Mişima'nın kendi çektiği filmleri daima yalnız başına izleyen Fellini'nin veya okuduğu kitaplara göre yaşayan pek mahzun hayalperestlerin kıvrımını tutturduğu bir hisse yaklaşmaktan söz ediyorum. Ya da uzağa en yakın yeri ararken buranın bizzat kitapların içinde olduğu gerçeğinden Kısacası epey süredir, teknolojinin tüm zorlamalarına rağmen bizi özümüze döndürecek olan gücün yine sanat olacağı kanaatindeyim ki, benimle aynı fikirde olanların hiç de azımsanmayacak kadar çok olduğunu gördüm. Size Lennie'den bahsedeyim hemen; Fareler ve İnsanlar'daki şaşkın Lennie'den değil, İngiltere'nin saygın üniversitelerinden birinde görev yapan psikolog olan psikolog Lennie'den, yani zihnin ve ruhun olanından.

Dört ay evvel kendisiyle kahve içme şansım oldu Londra'da. Yukarıda yazdıklarımın bahsettığım dilim döndüğünce; mutsuz insanlardan, mutlu fotoğraflardan. Gülümseyerek son üç yıldır üstünde çalıştığı konunun aşığı yukan bahsettiğimşeylerle alakalı olduğunu söyledikten sonra bu konuda ki analizlerin bulunduğu dosyalanaçtı mailinden

Bu bilgilere göre, son üç yıldır -Türkiye dedahil- Avrupaülkelerindeözellikle 18-30 yaş arasındaki insanlarda ortayaçıkan yeni bir psikosomatik bozukluk türü var: dijital yaşam içinde iki kimlikle yaşamak. Ama bugüne kadar bilinen kimlik karmaşasına bağlı olarak gelişen kişisel bozukluktan farklı bir şey bu. Birinci kimlik, bireyin evden çıkarken tıpkı portmantodaki paltosunu usulca yerinden alır gibi bir gülümseyiş takması yüzüne ve gün boyunca bu gülümseme ile dolaşması. Kalabalıkların içinde yalnızlığını belli etmemek adına programlanmış çalarsaat gibi on beşdakikada bir kahkaha atması veyayalnız olmadığını göstermek adına sürekli etrafında insanların bulunduğunu gösteren fotoğraflar çekip sosyal medya hesaplarında paylaşması. İkinci kimlik ise zoraki gülümsemeyle kasilan yanaklarve çevresinin ağırlığı altında ezilen gerçekolan hüzünlü yüzün sahibi. Profesörün dediğine göre bu hastaltanmızdarip olanların çoğu, evdönüş kendileriyle baş başa kaldıklarında sosyal medyadaki mutlu fotoğraflarına bakarak her şeyin yolundaolduğunu düşünüyorlar. Fakat bu iki kimliğin bir süre sonra birbirleriyle çatışmaya başlaması kaçınılmaz oluyor ve birey çeşitli nöbetler geçirebiliyor, halüsinasyonlar görebiliyor. Peki, "Çaresi nedir?" diye sordum psikologlar. "Bu tür hastalara genellikle bibliyoterapi uyguluyoruz seanslarda" dedi. "Gelecek, teknoloji ile beraber bürme benzer birçok hastalığı bize hediye edecek. Biz de terapilerimize kitap, film ve müzik ekleyerek bu hastalıklara karşıcephane oluşturuyoruz" diye ekleyerek hem kahvesini hem de konuşmasını bitirdi. Ka feden kalkıp başka başka yönlere yürümeden evvel bana bir kitap önerdi. "Fareler ve İnsanlar" dedi. "Kadrına bakarsanız baktım profesöre, pek hüzünlübir hali vardı doğrusu...

NAZLI BAŞARAN

Sanabu satırlarından ortasında yazıyorum
Sen bu yazıyı muhtemelen hiç okuyamayacaksın

Bu bir mektup değil

Bu bir yazı hiç değil

Bu bir hiç
"Denizin ortasından yazıyorum" kısmının gerçekliği ve duygusallığı ile tüm kelime dağarcığımı elbette zorlamayarak
veyine katıyen bismillah çekmeyerek bu hiçliğe başlıyorum
Bursa'dan İstanbul'a dönüyorum
Bir şehirden başka şehre dönüyorum.
Bir odadan öbür odaya dönüyorum. Rakıdan şaraba
dönüyorum
Bir sana dönemiyorum.

Mümkünatı yok. Dönüş yolu diye bir şey yok

Olduğum yerde daireler çiziyorum. Bu çizdiğim dairelerde
elleri düzgün adamlarla,
iyi giyimli adamlarla,
fena adamlarla
karşılaşıyorum.

Birlik temasalar dayemekleryiyor, sohbetler ediyor, yan
yollardan dönüyor.
Sen ikimse sormuyor.

Sen ikimse özlemiyor.

–Sanki sen öldün ve biz seni çoktan gömdük.–
Sen itanılanın anılarla oturuyor, buluşuyor, seni hiç sormadan
aynıyor.
Onlar da seni somuyor.

Sanırım senin nasıl olacağını benden iyi kimse bilemez diye
düşünüyorlar.
Yanıyorlar.

Ve yine onlar yanıyorlar.
Biz değil
–İrmakların denizleri yendiği küçük otel odalarını katlanır bir
biçimde anılarıyla birlikte muhafaza etmekte.
Onun bir elinde kaması bir elinde yarısı,
O kavgadan bu kavgaya,
O acıdan bu acıya koşuyor.
Adeta bir cengâver edasıyla terketmelere doymuyor.

Gece üçü kırk beş geçtikten sonra iki kare bisküvilerle asla

fıstık ezmesini sürüp yemeye bayılıyor.

Ellerini mutlak suretle kurulamadan masaya oturmuyor.

Asla nemli havaları sevmiyor.
Kesinlikle emir kiplerinden hoşlanmıyor.

Hiç kimsenin keşfetmediği şarkılan aksak bir keyifle söylüyor.
Hassasiyetini bir utanç gibi içinde saklıyor.
Aşkın kutsallığına deligibi inanıyor.
Sevişirken terleme seviştiğini anlamıyor. Bu liste uzayıp
gidiyor.–
İnsan deniz deyolculuk yapıparken kendini inanılmaz hiç
hissediyor.
Toprak, kaldırım, ev, yuva, İETT yerine deniz
İnsan ne bileyimözgür hissediyor.
Kafam karışıyor.

Ellerim tutuşuyor.

Ellerimi denize bastırırsındır önce bir marı kanadına sanyor.
Sandın değil mi?
Hiç de öyle olmuyor.
Filmler hayatta olan bizleri inthara sürüklüyor.
–Okendinihiçliğin ortasında güvende hissediyor.

Bu yüzden her sabah kuşluk vakti iki sigarayı hiçletmeden
uyuyamıyor.

Ellerini hiç hareket ettirmeden gözleri ile tavanda büyük
daireler çiziyor.
Çizdiği daireler benim çizdiğim daireler ile asla kesişmiyor.
İsrarlı kesişmiyor.

Mümkün değil kesişmiyor. –

Bu ne idüğü belirsiz hiçlik asla bir veryanın içermiyor. Deniz
ne uzuyor ne de kısalıyor.
Dalgaların küçülüp büyürken kalbim yerinden çıkacak gibi
oluyor.

Bu hiçlik; eline dokunursan tuz buz olacak kelebek kanadı
misal başımın üstünde hale şeklinde duruyor. Fark ederler,
hayranlıkla dudaklarını hafif aralık bırakarak yanımda nefes
almaya korkuyor.

Fark edemeyenler ise, ölmüşüm ama gömem yok sanyor.
Ama sen iyi biliyorsun ki,

İkimiz de iyi biliyoruz ki
hiçbir mektup değil.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Aramızda Kalsın

YUSUF ÇOPUR

Uzunboylu, kirli sakallı, kırkyaşlarında, uzun düz saçları nar-kaya yatırmış, ince sesli bir adam. Adı Siyah. Boğazından ayakucuna kadar siyahbir elbise giymiş. Bağırır:

–Yaşamaya korkar mı insan? Korkuyorum. Belki de yaşamaktan. Neyi için yaşadığımı bilmiyorum. Her geçen gün kendimde oluyorum. Ölmek bir ihtiyaç, yaşamaktan öte. İnsan neyemuhtaçsa onu iyi öğreniyor.

Yüzüdhai görünmeyen, her yerilekeli, kirlenmiş bir insan. Sesinden erkek olduğu anlaşıyor. Adı Beyaz. Kısık bir sesle önce Siyah'a, sonra seyircileredöner.

–İnsanın istediğiyle ihtiyacı farklı şeylerdir. Bu Siyah denilen şahıs ölümü istemiyor. İstemediği bir şeyi ihtiyaç haline getirip kendinedahakolaykabulenecekölümü.

Siyah: (Sakin ve yavaşkonuşur) Umut bir zehirdirdostlar. İnansansız ölürsünüz. İnandım ve öldüm. İçinzi karartmak değil niyetim, (sesini yükseltir) gerçekleri söylemek. Yalanların dünyasında ne kadar çıkar sesim bilmesem de. Evliyim. Çocuklarım var. Bir de her gün beni zehirlemesinden korktuğum bir kanm.

Uzaktan bir ses: Doğru söylüyor. Bu siyahının sofrasından misafir eksik olmaz. Onlardan biri de benim. Bu meseleyi bilene kadar hemen her akşam beleşe getirdiğim akşam yemeğinden dolayı şükran duyardım ona. Şimdi atın ölümü arpadan olsun diyor, daha çok yiyorum. Ne demişler yemek buldun ye, dayak buldun kaç.

Siyah: (Hiçbir şey duyamamış gibi devam eder) Olur da kopabilsem bu cehennemden, kendime yetecek kadar biraz da param var. Ve nefesim kadar korkulanım. Kime neye kızacağı mı bilmiyorum. Evlilik bir aleve dönünce ne ateşten kaçabiliyorsun ne ateştekalabiliyorsun. Öyle bir haldeyim,

Beyaz: (Siyah'a döner ve sesini yükseltir) Sen kendini kandırıyorsun a dostum. Bunalımına bir anlam katma derdindesin. Hayatına belki de. Yanış yoldasın. Hayatına anlamı hayatındakileri ötekileştirerek değilonlarıniçine alarakkatabilirsin. Sen sevmeyi bilmeyen bir adamsın. Kimi sevdin sen? Anneni mi? Babanı mı? Tek erkekkaşşerleri olduğun abalarnı mı? Kimseyi. Öğretmenini, arkadaşlarını, köyünü, şehrin... kimseyi, hiçbir şeyi seymedin dostum! Şimdi kalkmış sevimleyi bekliyorsun. Çok bekledin. Sevgiye inanmışsındır. Ama sevmeyi öğrenmiyorsun. Varsa yoksa hedeflerin. Bilmem ne kadar pa-

rabiriktiripkaçıp gitmek. Hedeflerinin kölesi olmuşsun.

Uzaktan bir ses: Valla o kadar paramın olacağını bilsem brak köleyi, itolurum. Ne çektim yoksulluktan. Yokluğun kah-nını unutturacak her şeyin altına girerim. Yani her işin. Mutluluğu insanlardan dlenmekense paradan dlemeyi terch ederim. Ayrıca sevmeyi bilmediği koca bir yalan. Parayı seviyor. Geçen, akşam yemeğinde söylemişti bana.

Siyah: (Aynı tonda, aynı buruk yüz ifadesiyle seyirciye döner) Kim seçmiş ki ana babasını ben seçeyim. Kendimi kandırabilsem keşke. O zaman dünyanın en bahtiyar insanı olurum. Kandramıyorum dostlar, ne kendimi ne başkasını.

Uzaktan bir ses: Araya girmek zorundayım. Neticede yarı hesabı kitabı var bu işin. Vallakansını iyi kandırıyor bu adam. Akşam yemeğinde zehrine ortak bulamadığı zamanlar yemekleri çöpe döküp kansasına ne itifatlar ediyormuş yemeğin güzelliğine dair. Sarhoş olduğu bir akşam anlatmıştı. Buyurcanın devam et.

Siyah: (Herseseseğirir) Gerçeklerim ne beni ne de başkasını mutlu edebilir. Hedeflerim oldu hep. İlk hedefim büyümektir. Belki de o hedefe ulaştığım için böyleyim. Ulaşmak için değil ulaşabileceğimi bilmek için hedeflerim. Sevemedim dostlar. Bu benim suçum mu?

Uzaktan bir ses: (Fondaki müzik eşliğinde şarkı söyler) Sevmek en güzel duygu sevmek / Sevmek aşka gönlünü vermek/ Sevmek derdi dermanı demek/ Sevmek sevmek...

Beyaz: (Bir işaretle müziği keser, siyahının yanına yaklaşır. Seyircilerin de duyabileceği bir fısıltıyla sözde başlar) Herkes rolünü oynuyor bu hayatta. Suçlu aramayı bırakamayan dostum. Niyegeldin buralara? Türkiye'dekalsaydın. Ne güzel bir mesleğin olacaktı. Sen sevgisizliğini yaşadığın yere bağladın. Oysasevgisizliğin yaşadığın andı. Avrupa'ya gidecektin. Kurtulacaktın her şeyden,

Uzaktan bir ses: Ben de aynı hayallerle geldim. Sefaletten kurtulur, ailemizi de kurtannz diye. Kaderine yapımışsayoksulluk ne yapsanboş. Buyurunuzbay çokbilmiş hayaletefedimiz. Kih kih kih.

Beyaz: (Uzaktan gelen sesi duymazdan gelir) Annenden, babamdan, babamın sevgisizliğinden, Annemden, babamın sevgisizliğinden, Korkularından. Geldiğin yere kendine geldin. Her

"İnanmayı başaramadım hiç. Bir kez olsun. Hiçbir şeye, hiç kimseye inanmadım."

şeyinle. Bir kadının, çocuklarının hayatını mahvettin. Başardığın tek şey bu! Şimdi kalkmış cehennemden bahsediyorsun. O cehennem senin içinde a dostum. Nefesin. Hayatın. Kendin

Siyah: *(Dizlerinin üstüne çöker. Titreyen elleriyle yansı ağırmış saçlarını yolar. Ağlar)* İnanmayı başaramadım hiç. Bir kez olsun. Hiçbir şeye, hiç kimseye inanmadım.

Uzaktan bir ses: Töbe de lan.

Siyah: Yeni bir hayattı tek istediğim. Hayata inandım. Hayatta boğuldum

Uzaktan bir ses: O kadarcımırlı olursan boğulursun tabii! Laf aramızda, bu adam pintinin tekidir. Çıkan olmayan yerde cebinden bir şey çıkmaz. Kendisine dönmeyecek hiçbir yardım da bulunmaz. En basitinden: Yanına gittiğinde dondurma ısımarlar, hemen ardından bahçenin çimlerini biçtirir bana. Yediğim dondurma donumdan ter olarak çıkar. Kefline de artis bir sıfat bulmuş, programatik midir, pragmatik midir nedir.

Siyah: *(Çöktüğü yerden yavaşça kalkıp seyirciye yaklaşıırken bu sefer sinirli bir şekilde başlar konuşmaya)* Damat geldik ölü gideceğiz bu gâvur memleketinden. Daha ilk günden silerler seni. Artık sen sen değilsindir, bilmem kimin damadıdır. Adın sanın yok olur gider. Bir hayat çizilir sana. Al denir, tut denir. Az verilir, çok istenir. Sesini çıkarma. Kadına karışma. Herkes kendi işinde, kendilerinde. Özgür birmemleketburası. Ömrümce mecburiyetlerden kaçtım. Kaçtığım kadar mecbur kaldım. Dönsem Türkiye'ye. Binlerce dedikodu. Ana babamın saygılığı. Ailemin onuru. Ne saygınlık kaldı ne onur. Bitti her şey. Ben yokum. Onurunuz olsa ne, gururunuz olsa ne. Gel de anlat. Oğlumuz Almanya'da. Para da gönderiyor. Kimisi dul kimisi yoksul ablalanna yardım da ediyor. Daha ne olsun! Uydum gitti heveslerine.

Uzaktan bir ses: Her şey bir yana, en çok da anasınababasına, ablalanna gönderdiği paralar koymuştur bu adama. Çünkü karşılığı yok. Geçenlerde küplere binmişti. Ana babaya, abiye, kardeşe yapılan yardım ölü bir yatırımdır, diye Sesimiçikarmayıp ayrıranı içiyordum lıkr lıkr. Sağolsunyenge güzel yemek yapar. Hele bir mantısı var, parmaklarını yersiniz. Henüz zehirlenmedik çok şükür. Şu ukalâ beyazlık ters tersbakıyor yine. Ne hevesli konuşuyorsa.

Beyaz: *(Sinirinden titrer)* Kendi heveslerinden başka bir şeye

uymazsın sen dostum. Annen baban onlar. Ne yaptılar sana. Onların bildiği sevgi buydu. Vannı veren utanmamış. Ne esirgediler senden? Babana kızıp duruyorsun. Vermediği biskitlerini aklından çıkarmıyorsun. Bir gün direksiyonunu kırmıştın. Ne dedi sana! Hiç! Ekmecek kapısıydı o. Çoluğa çocuğa oynacak olamazdı! Brak onlar. Gözün açılınca Almanya'da yediğin naneleri hatırla. Her hafta bir başka kadının koynunda.

Uzaktan bir ses: Ah keşke onlar tarafından da zehirlenmekten korsaydı. Şu gariban da bayramederdi, çok mu?

Beyaz: Mutlu musun? Değilsin. Pişman mısın? Değilsin. Ne-sin, sen de bilmiyorsun. Evde huzur bulamayınca, şehveti sönmüş memelerde aradın mutluluğu.

Uzaktan bir ses: Küçümseme hacı, onu bulamayanlar da var.

Beyaz: *(İçinden lanet okuyarak devam eder)* Aldandın. Pörsümüş bedenlerde kaybolurken hayatın intikamını aldığını düşündün. İntikam senin hedefin olmuş. Ölünceye kadar koşacaksin peşinde

Siyah yorulmuştur. Oturur. Beyaz iyice yaklaşıp ona. Elbisesinden bir toz çıkarıpuzatır.

-Fazla düşünme dostum. Kimi sorular cevaplanmadıkça önemlidir. Sen busun. Geçmişinle. Bilemediğin geleceğinle. Sevmediklerinle. Sevmeyeceklerinle. Daha fazla zehir etme. Madem sevmiyorsun hayatı ve hayatındakileri. Kendine zulmetme. Ölüm bir kurtuluştur kendini bilmeyenlere.

Uzaktan bir ses: Ulan çok bilmiş pislik. Bu mudur ederin. Onun yerine sen geber. Şurada karnımız doyuyor, keyfimiz oluyor. Ne zalim bir şeymişsin sen. Kimsin lan sen? Git o bildiklerini babana anlat. İnsanın başına her şey gelir lan. Hem ölse ne olacak biriktirdiği o kadar para. Karsına kalacak. Boşuna mı yaşamış olsun adam. Bari bir garibana bıraksın da sevaba girsin. İyi ki bu sevaplar da var, ne olurdu halimiz! Neyse... Hadi git sen evine. Kimseye de bir şey deme. Bu konu aramızda kalsın. Duyarsam beyazın olur kırmızı. Hatta mor. Renk cümbüşü yaparım valla seni. Her şekilde. Anladın sen! Yerin dibine batasıc. Yallah! Hey! Siyah boşver bu büyük lafları! Acılar hayatın kalbidir. Beni dinle. Bak ben yanındayım. Kalbine ortağım. Daha ne olsun! Karnım da acıktı. Yiyelim dostum!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Seninim. Yoksa, hiçbir şey olmak istemiyorum. Birçoklarının almak için, neleri varsa verip de gene olamayacakları bir şey olabilirim oysa. Ama seninim.

Yaşam durmadan çözülüp bağlanan, bununla birlikte aynı biçimden, kalıptan, karşılıklı konum düzeninden bir ikinci kez geçmeyen bir gidişse, anılarımızı pehpehleyelim, anlatalım, kullanalım canımız istiyorsa; ama onlardan koltuk değnekleri çatmayalım kendimize.

Kitaplığın raflarından uzun, boğuk bir uğultu iniyor üstüme; elime herhangi bir kitabı alıp az ilerideki okuma koltuğuna otursam durum uzun uzadıya değişmeyecek: açtığım sayfadan doğan sesler, ama mırıltı ama ünlem, kafatasımın içinde dolanadursunlar, aynı uğultunun eşliğinde, saatin akışına salıvereceğim içimdeki huzursuzluğu. Buna alışmışım ben.

Düşünüyorum da, ölenlerin zamanı gerçekten durmuştur, hiçbir değişikliğe gerekmesi yoktur. Biz akan zaman içinde onlarla kışlaşıyoruz ikide bir. Tuhaf bir şey bu; onlar biraz bizimle akıyor, biz biraz onlarla duruyoruz. Ölümler bir süslücedir. Bu söylenceden birkaç söz bulalım.

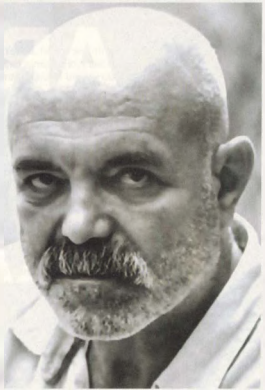
ARİF

KARASU

BATUR

ANDAY

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ercan Kesal:

“Hâlâ sürüyor ‘cennetteki’ yaşamım”

DİLEK ATLI | Söyleşi

Hayatımızda bazı insanlar vardır. Yaptıkları, yazdıklarıyla hayatınıza ışık sızdıracak pencerelerin perdelerini açarlar. Bir bakarsınız güneş yüzünüze vurmuş. Gözleriniz kamaşırdı. Sonra yüzünüzde sıcaklığı hissedersiniz, ılıkılık ısınırsınız. Umudunuz yerleşir. Bir kitap, bir film, bir söyleşiyle değişir her şey...

Ercan Kesal’a da bazı yönetmenler, yazarlar perdeleri açtı, şimdi de o bizim hayatımıza ışık sızdırıyor. Bu böyledir işte; birvasiyet gibi elden ele geçer. Kimbilirbelki bir gün biz de birilerinin perdelerini açacağız. İşte bu söyleşi tam da bunun müjdesini vermek için yapıldı: Bir gün gelecek, perdeler açılacak.

Bir cılt çocukken kitaplara sığınarak hayatını kurtaran, kitaplarla dolu dünyası için “Hâlâ sürüyor ‘cennetteki’ yaşamım” diyen Ercan Kesal ile İletişim Yayınlarından çıkan son kitabı Nasipse Adayız’dan başlayansöyleşimiz, anılarından süzülerek sinemadaki eline ve Cemil Meriç’e uzandı. Okuya okuya yazar olduğunu, iyi filmler yapmak istediğini söyleyen Kesal, Emir Kusturica ile bir röportajından Kesal’ın röportajı ile başladı: “İnsanyaşadıkları nıtoplamından başka bir şey değil.”

Nasipse Adayız kitabında bir insanın adım adım güç adını verdiğimiz ateşe kendini nasıl kaptırdığını görüyoruz. Siz antropoloji kitapları okumayı seviyorsunuz. Nedir insan denencanının güç ile alıp veremediği?

Doğru söylüyorsunuz!.. Aslında cevabı sorunun içinde saklı; “Alıp da veremiyor!” Güç sahibi olmak bu işte... Diyalektik de bir şey. Güç sahibi olma arzusu, aynı zamanda güçsüz kalma korkusu da demektir. ‘Sahip olmak’ denen o zehirli cümle. Sahipolmanın bitmeyen döngüsü. Sonsuz bir içkence. ‘Deniz suyu içmek gibi’ bir şey bu. İçtikçe için yanıyor; bitmiyor su-suzluğun. Antropoloji zaviyesinden bakınca, ilk zehirlenmenin avcı-toplayıcı toplumdaki tanımlanmış bir geçişle başladığını ve binlerce yıl boyunca genetik kodlarımıza yerleşerek aktarıldığını anlıyoruz. İnsanoğlu biriktirmeye başladığı ilk andan bugüne değin içindeki korkunun da esiri olmaya başlıyor. Doğanın bir parçası olma sıfatını kaybediyor. Kaybetmekten korktuğu için de sonsuz ve bitip tükenmez bir güç arzusunun esiri oluyor. Hepimiz esiriz, o zaman varıp kayboluyor değil; içimizdeki o büyük korkudur, kaybetmek korkusudur.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Ben sizin her yazdığınızı okurum. “O yazacak, ben ne kapacağım” diye bakıyorum. Siz de böyle bir okur musunuz?

Okumak benim için önceleri kaçış ve sığınmaydı. Yoksulluktan, birilerinin dayığından, aşağılanmaktan, açlıktan veya yetmezlikten kaçış. Sonraları, edebiyatın içimdeki ilham kapılarını açarak sonsuz bir hayal gücünü de sağladığını anlayınca bu uğraş aynı zamanda “bir başkaldırıya” da dönüştü. Pasif bir okurdan aktif bir yazara dönüştürdü beni. Ama her şey tabii ki önce okuyarak başladı. Okumak hayal dünyasının kapılarını açan bir şey. Yazmak sanki bir kenarda bekleyen duygulanımı ve önmelerimi ateşleyen bir şey. Geceyanları bir şeyler okurken daha önce hiç karşılaşmadığım yeni bir şey öğrendiğimde kalker, odamda büyük ikramiye kazanmışım gibi bir sürre dolanırım desem, inanır mısın!

Yönetmen koltuğuna geçeceksiniz. Bizi nasıl bir filmle karşılaşıya getireceksiniz?

Şu anda, film olabilecek en yakın ve olanaklı hikâye, sonayımlanan novellam: *Nasipse Adayız*. Halen senaryolaştırıyorum. Film çekmek birçok disiplini bir araya getirmektir. Senaryoyla bitmiyor tabii ki. Mekânlar, oyuncular, rejî ekibi, tüm bunları sevk ve idare edecek bir yapımcı aklı, vs.

Sinema ile ilişkiniz çok kuvvetli. Tarkovski, Kurosawa, Bergman, Bunuel sizin için önemli yönetmenler. Nuri Bilge Ceylan da öyle. Bunu biliyoruz. Ama ben sizin içinizde yaşadığınızı, kameranın önünde veya arkasında bizlere göstermeye çalıştığınızı sinemayı ve onu nasıl tarif edeceğinizi merak ediyorum.

Bensinemanın, insanların yeryüzünü sahiplenme ihtiyacıyla ilgili bir sanat olduğunu, dünyadaki her film seyircisinin de, seyrettikleri her filmi sadece kendilerine ait ve bir daha tekrarlanamaz, her seferinde yeniden tasarlanan özel bir ilişki kurduklarını düşünürüm. Bu, işin seyirci tarafı. Diğer taraftan, çekilen ve gösterilen tüm filmlerin gösterildikleri zaman ve mekânla da ilintili olarak, her seferinde seyircinin karşısına farklı bir film gibi çikabilme gücüne ve büyüüne sahip olduklarına inanırım.

Filmlerin de canı vardır ve çoğu zaman oradaki kahramanlar, yaşayan kanlı canlı bireylerdir. İyi film, güçlü filmidir. İnsan bir gücün etkilenebilir ve bu yüzden harekete geçmelidir. Böyle filmlerduygulan hareketeteğireker insan ruhunu dönüştüren filmlerdir. İyi bir terapist gibî; telkin etmezler, öğretmeye çalışmazlar, yalnızca yol arkadaşlarıdır. İyi filmler insanın kalbinde kıvılcımlar çakır, ateş yakar. Ateş dünyayı deşmiştir. İyi filmler de deşer. İyi film, yakmak işidir.

Az önce, insan ve gücün söz ettik. Bu iki ana başlık altında birçok alt başlık barındırıyor. Belki de bu alt başlıklar bir edebiyat yapıtının içinde kaybolduğumuzda daha iyi fark eder veya tanımlayabiliriz. Örneğin Cemil Meriç’in kitaplarında... Cemil Meriç sizin için neler ifade ediyor?

Bu soruyu Cemil Meriç’e sorsaydık kendi ifadesiyle şunu söylerdi: “Hayatını Türk irfanına adayın müzneyi ve mütecessisi bir fikir işçisi...” Kişi kendini bilecek kadar irfanı olamaz. Elhak doğrudur. Bir fikir işçisidir Cemil Meriç. Ömrünü Türk düşüncesinin gelişmesine ve yetkinleşmesine harcamış, hiçbir ideolojinin adamı olmaya gönül düşürmemiş, hiçbir menfaat beklentisi olmadan yaşamış, bu ülkenin vicdanı olan bir adamdı. “Muhteşem bir maziye muhteşem bir istikbale bağlayan, kelimeden ve şevgiden müteşekkil” bir köprüydü.

En sevdiğiniz Cemil Meriç kitabının *Umrandan Uyarılığa* olduğunu biliyorum. Sizin için bu kitabının diğerlerinden bir adım öne çıkmasının nedeni nedir?

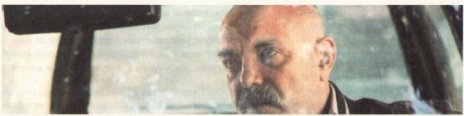
Cemil Meriç’in tüm eserleri kıyas kabul etmez, birbirinden kıymetlidir. Ama bu kitaptaki denemeleri ‘uygarlık’ kavramını tartıştığından ve belki de bizdeki bitip tükenmez ‘aydın sorununun’ temelinde Meriç’in altını çizmeye çalıştığı ‘umran’ meselesinden haberdar olmadığımız iddiasını taşıdığımdan olacaktı.

“İnsanlar kötüydü, kitaplara sığındım” diyen Cemil Meriç’le büyük bir ortak noktanız var. Sizinle ilk röportajım değil, bu yüzden biliyorum. Daha önce “Beni kurtaran kitaplardır. Kitaplara sığınmamdır” demiştiniz.

Çok doğru. Anadolu’nun ortasında, küçük bir bozrak kasabasında, çok çocuklu, koloni tarzında yaşayan büyük bir çiftçi ailesinin en küçük çocuğu olarak dünyaya geldim. En yakınlaştığım dönüp bana bakacak, ‘aç mısın, tok musun, okula gittin mi, üzerindeki ne, vs.’ gibi hiçbir soru soracak halleri yoktu. Tek başıyaydım, zayıf ve çaresizdim. Çok erken yaşta, ilköğretimim sayesinde Avanos Halk Kütüphanesi’ndeki kitapları keşfettim. Ondan sonrası kitapların bahsettiği bir cennetti. Dışarıdaki dünyadan daha zevkli, daha coşkun ve onlardan daha gerçek üstelik! Hâlâ sürüyor bu “cennetdeki” yaşamım...

Kitapların içinde geçen sihirli dünyanızla ilgili bir hikâyemiz var mı?

Babamın bana aldığı ilk kitap İvo Andrić’in *Drina Köprüsü*’dür. Kitapçı söylemiş, “Yazan adam Nobel Ödülü almış, bunu al” diye. Hemen yerleştiriyorum *Drina Köprüsü*’nü kitaplıktaki yerine. Sirdiki ilk basım, ama nasıl güzel duruyor! Daha sonraları yine İvo Andrić’in *Yeni Köprü*’sini ve Kalesi’ni ve Karaoğlan’ı da koyuyorum. Bir de Mucitler ve Kaşifler kitabı-

nı. Fena değil, yakında dolar bu raf. Sonra... Çok sıcak ve susuz bir bozkır gününde, serin sulara dalar gibi dalyorum *Drina Köprüsü*'ne... Çocuk Sokollu'nun acısı. Topraklarından kopanıp İstanbul'a götürülüşü. Başından geçenler. Zalim Abid Efendi... Radisav'n kazığa oturtulması... Sel felaketi... Kumanovci Milan... Ali Ağa'nın ölümü... Köprü'nün altından akıp giden hayatlar. Yıl 2011... Demek ki 40 yıl geçmiş. Bir kış günü, Emir Kusturica'nın davetlisi olarak Sırbistan'a, Küstendorf'a gidiyoruz. Burası Belgrad'a üç dört saat uzaklıkta, kışın ancak helikopterle ulaşılan dağın zirvesinde 600 yıllık ahşap evlerin bulunduğu bir köy. Emir, ailesiyle burada yaşıyor ve her yıl o günlerde on gün kadar süren bir film festivali düzenliyor. Belgrad Havaalanı'ndan Küstendorf'a çıkarken, uçakta oturanlardan belli belli olan deri montlu, iriyarı bir Sırp pilot götürüyorbizi.

Hayatımda ik defa biniyorum helikoptere. Havada duruyor gibi yapılan bir yolculuk. Aşağıya iniyoruz sonra. Kusturica'nın yanında duran, yerel kıyafetli iki Sırp kızın ellerindeki tepside ekmek kopararak tuza banıp yiyoruz. Emir bütün gün elinde koca bir bardak lağeziniyor. İyi bir ev sahibi. Herkesle ilgileniyor, konuşuyor. Yiyoruz, içiyoruz; çok güzel ahşap evlerde kalıyoruz. Filmler gösteriliyor bu arada, söyleşiler yapılıyor. Dönüş zamanı, Emir'in elinde bir paket var. Orada olmamızın anısına verdiği bir hediye. Onun için çok önemli bir kitapmış. Vedalaşıp ayrılıyorruz köyden. Bizi Belgrad'a götürecek arabaya biner binmez açıyorum paketli. Ivo Andrić'in *Drina Köprüsü*. Bu İngilizce ama, Babamın kitabı, 40 yıl sonra da olsa siyahıya ve kırmızıya boyanmış, kırılgan ve yıpranmış.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Sürgün

GÖKHAN COŞKUN

Filiz İrem

İnsan özlediği, mutlu olduğu yere döner bir günü. Yahut döneneceğini bekler.

Bense sadece gittim. Küçük bir çocuğun elinden sıyrılmış uçan balon gibi. Geride bıraktıklarımı düşünmeye tahammülüm yoktu. Kapıyı kilitlemedim. Ve daha gideceğim yere bile karar vermeden evvel silmem gerekti gözlerimi dolu dolu eden tüm güzel hatıraları. Annemin tereyağlı bulgur pilavını, omzundaki gamzeyi, canlarla anason kokan sofralarda söylediğimiz memleket havalarını, dizinde uyuduğum geceyi, tulum peynirini, saçlarma dokunuşunu, babamın yolculuk anılarını, gülerken gözlerini kaçırmanı, sütlü kahveyi, ilk uyanıldığında boynunun kokusunu, şii gecelerini, hiç ama hiçbirini hatırlamıyorum. Gelgelelim hiçbir sürgün, onu terk-i diyareylettiğin gerçekleri unutamaz. Gözünü kapattığı her an o kâbusu tekrar yaşar...

Toprağa gömülmüş kitapların ruhları dolaşır sokaklarda Sayfaları çoktan çürümüş ama okuyanların umutlarını ısıldırıyor. Gerçekler, hasta bir köpek gibi titriyor, hırlıyor beynimin içinde. Teni nemli. Yapış yapış. Damarları o kadarınca ki dokununca sıcak, sıcak olur elimi tuttuğum. Yaşamışlık kokuyor. Sabahın başında odaz bir otel odası gibi...

Ya burası... Sanki plastik çiçekli bir masanın tam ortasıydım.

Burada pencere yok. Güneş var mı diye heyecanla koşuyorum bazen. Bazen aklıma bile gelmiyor. Uyuyorum. Ne kadar karanlıksa o kadar özgürüm. Ama ışıklar hiç sönmüyor. Duvarları yokluyorum. Tüm düğmeleri gösterişli saatlerle kapatmışlar. Her biri farklı zamanlarda. Ve burası hep normal şartlar altında. Belki bu yüzden o çok sevdiğin siyah kazağımı giymiyorum hiç. Dikkat çekmemek için kafamı kaldırmadan yürüyorum. Asansör açılıyor, birisi gülümsüyor ve "Nasılınız?" diyor cevabımı dinlemeden boş bir sınıfta. Demek ki burada insanlar gerçekten merak etmiyor. Hayal ediyor. Burada hayaller var. Kimse hayallerde acı ve kederden ölmez, diyorum

Kaçamıyorum. Kaçabilseydim ölebilirdim. Korkuyorum esasında. O sebeptendir ki hiç ölemedim.

Hen yalnızölmeksikıcı

Gel artık. Birlikte ölelim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İskalamak

CENK ÇALIŞIR

"Hasaaaaan!.." Ne yapıyorsun tozlu çatı katında? Ne arıyorsun Allah aşkına? Söyle temizlikçilere bulsunlar. Sen neden yoruyorsun kendini?"

Kanm aşağıdan bağıyor. Bana olan merakı bu kadar işte. Vereceğim cevabı dinlemeden gidecek. Temizlikçileri bulup azarlayacak. Çıkıp baksa, otursayanıma, beraber arasak benî.

Şu kutuların içinde olabilir miyim? Of Şule of. Ne işler açtın başıma. Senin yüzünden işe de gitmedim bugün.

Frene bastığımda yol kenarındaki bir ağacın altındaydı. Çantasının üzerine oturmuş, sırtını ağacın gövdesine dayamıştı. Çiseleyen yağmurun geçmesini bekliyor veya dinleniyordu. Arabamla durunca başını kaldırdı. Siperli şapkasının altında genç bir kızın yüzü vardı. İstanbul'a gittiğini söyledi.

"Gel" dedim.

Son bir nefes çekip sigarasını iki parmağıyla yuvarlayarak uçundaki ateşi düşürdü. Arabaya bindi. Emniyet kemerini taktı. Sigarasının ucunu kıvıncot montunun cebinesoktu

"Yarım sigaraya kotik gibi bir şey derdik eskiden" dedim. Gü-lümsedi.

"Şimdi de öyle diyoruz" dedi. "Ama şaşırdım sizin yarım sigaranın argo adını bilmenize. Sosyete de adı yoktur ki yarım sigaranın. Beş yıldızlı otel balosunda kimse çıkıp kotik yakmaz."

Söylediğine güldük birlikte. Elimi uzattım. "Hasan ben. Sosyete Hasan."

Kahkahayı bastı. Samimi, rahat. Eli avcumda. "Şule ben" dedi

"Tatilde misiri?" diye sordum. "Mevsim kaplumbağa gibi gezmek için pek uygun değil."

"Gezmiyorum. Ben böyle yaşıyorum" dedi.

Yola baktım. Yan gözle ona. "Nasıl?"

"Kaplumbağa gibidediniz. İşteöyle!" Bir dostun sırtınavurur gibi vurdu. Başkaldırıyor, düşünüyordum. "Bütün evim bu."

İlk bir dakika yoldan çok, ona baktım. Saçları kızıl, omuzlarının da. Beyaz tenli. Yeşil gözleri aydınlık. Genç. Nerden baksan yirmi beş. Yan yaşımdan küçük. Zarar verecek, gasp edecek birine benzemiyor. Böyle bir şeye niyetlense başedebilir miyim bilmiyorum. Son dört yıldır kabinde pil var.

"Nereden geliyorsun?" diye soruyorum. Sesim bana yabancı. Çatlak. Şaşkın mıyım, yoksatedirgin mi?

"Yunanistan'dan giriş yaptım. Kavala'daydım bir süredir" diyor sakince.

Orada ne yaptığını, geçimini nasıl sağladığını sordum. Anlattı uzun uzun. Dokuz senedir dünyayı dolaşıyormuş. Everest'e tırmanmış. Kızıldeniz'de dalmış. Afrika'da Sınır Tanımayan Gazeteciler'e katılmış. Brezilya'da Maya uygarlığının kazılarında çalışan arkeoloji grubuna yemek pişirmiş bir süre. Avrupa'nın neredeyse tamamını dolaşmış. Balina avına karşı çıkan DenizÇobanları grubu için başıştoplamış

"Uzun zaman oldu..." diyor. Özledikleri varmış. Bir süre İstanbul'da kalacak, sonra KuzeyAsya'yı dolaşacakmış. Sibirya'ya kadargitmekmişniyeti.

"Ailen için mi döndün? Dokuz senedir görmedin mi onları?" diye soruyorum şaşkınca.

"Hayır" diyor. Toplamda dört kere gelmiş. Annesiyle, dostlarıyla özlüm gidierecekmiş. Üniversitedeki arkadaşlarından biri evleniyormuş.

Sürpriz yumurta gibi Şule. Ne dese şaşıyorum. Şimdi de üniversiteli Şule. Hukuk fakültesini üçüncü sınıfta terk etmiş. Hukuk denilen şeyin adalet olmadığını anladığında bırakmış okulu

Sistemin kölesi olmak istememiş. Koltuk takımı almak, daha çok elbise giymek, ayakkabı koleksiyonu yapmak, deniz gören bir ev satın almak için bütün ömrünü yapay ışıklı mahkeme salonlarında geçirmek ona göre değilmiş. Sabah güneşini hissetmek, kuşcivıllarını dinlemek vetoprakkokusunuüçine çekmek yerine çalarsaat ile uyanmak onun hayatı değilmiş "Aslana bakarsanız kimsenin tercihi değil" diyor. Dayatılan bumaş. O buna izin vermemiş. Birçok şey gibi doğduğu ülkeyi ve zamanı da o seçmemiş. Başına gelen her şeyi değiştirmeye karar vermiş. Çaresizliği atmış. O günden beri aklı ve baki niyeti istediği yapıya göre

Hayecarla anlattı neden gittiğini, neden durmadığını. Söylediklerinin gençken hepimizin hayalini kurduğu bir yaşam biçimi olduğunu ancak bir gün hayatın gerçekleriyle yüzleşmek zorunda kaldığımızı söyledim. Sorumluluklarımız, ailemiz, sevdiklerimiz, kariyerimiz hakkında konuştum. Bütün bunlar için de savaşmak gerektiğini belirttim

Haddimi aştım belki ama bacak kadar kızın 7 kasa 5.000 cc'lik arabamda bana akıl veriyor olmasını da ukalaca buldum. Onu savaşmamakla, gerçek dünya ile yüzleşmemekle ve kaçmakla suçladım. "Yenileri sensin" dedim. "Bahsettiğin savaşı ben kazandım. Deniz gören on bir odalı evim var. Çocuklarım yurtdışında eğitim görüyor. Elime kürek almadan, bulaşık yıkamadan senin gördüğün ülkelere gidebiliyorum Para kazanmak için çalışırsın, çalıştığın para kadar yaşarsın Doğru veya yanlış. Gerçek bu. Daha az kazansaydım daha az lüks bir arabam olurdu. Daha da az kazansaydım hiç lüks denemeyecek bir arabam olurdu. Ondan da azını kazansam arabam olmazdı. Anladın mı? Araba için para, para için çalışmak gerek. Hayatın gerçeği."

"Amaç İstanbul'a gitmek. Bunun hızlı veya yavaş, lüks veya daha az lüks olması beni ilgilendirmez. Kamyon kasasında, çocuk cesetleriyle birlikte saatlerce yol aldıktan sonra bunların benim için bir şey ifade etmediğini söylemeliyim. Bir avuç pirinç için günlerce bekleyen çocuklar varken benim hayatımın gerçeği araba değil."

Birkaç dakika konuşmadık. Sanırım ikimiz de gerilmiştik. Ben onun sözlerini düşünüyordum, o kendinden emin, camdan dışarısını seyrediyordu. Hem acıkmıştım hem de konuyu değiştirmek, havayı dağıtmak istiyordum. Kotiğini içince sakinlerdi belki. Yandan ona baktım.

Kamyon kasasına çocuk cesetlerini bu minicik ellerle mi taşıdın neler gördün Şule neler yaşadın on bir odalı deniz gören evimizde bilmem kaç ekran haberlerde ne çok acı var ne çok şeysiğırdın o bedene Şule

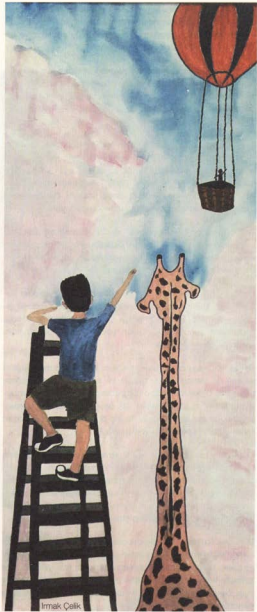
"Yemek yiyelim mi? Aç mısın?" diyesordum

"Evet" dedi tebessümle. "Şöyle sulu bir şeyler yesek. Özledim Türk mutfağını."

"Buralarda yol üstünde bulur muyuz bilmiyorum. Çanakkale dönüşünde Altın Maşa'da yerim. Güzel ızgara yapar. Orkilogmetre sonra."

Birkaç dakika yol aldıktan sonra eliyle benzin istasyonunu gösterdi.

"Burada yiyelim mi? Aç mısın?" diyesordum

Ayağımi gazdan çektim ama emin değildim. Salaş bir yere

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

"Bir sürü kamyon park etmiş" dedi heyecanla. "Kamyoncular sürekli yollarda olduklarından evdeki tadı ararlar. Nerede yenileceğini iyi bilirler. Kamyoncunun çok olduğu yer leziz ve temizdir. Bu kural bütün dünyada geçerlidir."

İçeri girdik. Onlarca yemeğin sıralandığı tezgâha yürüdük. En son askerde selvi servis yemek almıştım sanırım. Tepsime çatal kaşığı şule koydu. Görmeden geçmişim. İzmir köfte, pirinçpilavı, yeşil salata vetatlı aldık. Şule'ye ödettim. İsrar etmedi.

Bıçak almadığımı fark ettim. "Sen ister misin?" diye sordum. "Boşver bıçağı" dedi. Köftesini çatalıyla kesti. Ekmeği eliyle bölerek tabağına daldırdı ve ilk lokmasını ağzına attı. Ağzı dopdolu bir halde "Mmmmm" dedi. Tadını beğenmişti. Onun gibi yaptım. Ekmeğin ucunu tabağa soktum. Damlasına izin vermeden attım ağzıma. Çoculuğumdaki gibi

"Un çorbası ile büyüdü ben" dedim. "Yedi kardeşlik. Yer sofrasında tencereye çalakaşk dalarlık. Kaşığın ucuyla yer-sen aç kalkacağın sofralardı. Biliyor musun, hiç bisikletim olmadı benim. Arabam son model ama bisiklet süremem."

Kotiğini çayla birlikte içti. Ben kahve söyledim. Yemekler kadar lezizdi. Bakır cezvede, kor ateşte, şekersiz. Lavaboya giderken ayınlık. Şule kucağında yavru bir köpekle döndü "Koklasana şunu" dedi. "Çirkin şey" diyerek öpüyor, kok-luyordu. Çok mutluylardır.

Sorguluyor muyum kiskanıyor muyum ben benim mutluluğum en son ne zaman böyle güldüm en son ne zaman kendime dürüsttüm güzel mi kokuyordunuz gören evin bahçesinde-kıkurt köpekleri neydi isimleri kaç beygir bu araba un çorbası kaynatsana ana acıktım belki de hiç doymadım ana üşüyorsun yaksana sobayı neden ağlıyorsun ana?

Lanet olası kaset. Hep böyle olur. Aradığın daima baktığın son kutudur. Alıyorum kaseti, iniyorum merdivenleri. Merdiven başında hizmetlilerden biri. Karımdan yemiş fırçayı. Yüzünden belli. Yardım edebileceği bir şey olup olmadığını soruyor. Kâhyanın oğlunu çağırıyorum. Kamera olmadan kasedi izleyemeyeceğimi söylüyor. Kasedi alıp gidiyor. Diskete aktartacak

Dün gibi hatırlıyorum. Okulun son senesi. Vedat'ın öğrenci evinde toplanmıştık. Ben yurttan izinliyim. Vedat çekmişti görüntüleri. Sorulan Kerem sormuştu, röportaj ciddiyetinde. Her birimizle konuşmuştu. Kasetleri verdikten sonra "Yıllar sonra açar bakanz" demişti. "Ne kadarnı başarmışız, ne kadarnı iskalamışız hayatın?"

Bir bardak yeşil bitmeden, geldi kâhyanın oğlu. Çalışma odamdaki televizyonun başına oturdu. "Çok güzel" dedi. Çaktı

Kerem elindeki fırçayı mikrofon gibi tutuyor. Ne kadar zayıfım.

"Hasancığım rahat mısınız efendim?" Kamera aşağı kayıyor, oturduğum koltuk iki tane otomobil lastiği. Üst üste konmuş, üzerinesuntave minder atılmış. Yerdeki halı antika olacakkadar eski. Yırtılmasın diye etrafından dolaşıyoruz. Annemin ördüğü yeşil kazak. Nur içinde uyu anam. Kamera odada bir tur atıyor. Ali, yanında arkadaşları Aslı ile. Henüz çıkmıyorlar. İkili koltuktakiler Şevket ile bir dargın bir banşık sevgilisi Hülya. Hiçbirimiz elindeki tabak diğerininkiyle aynı değil. Takım yok. Makarna yiyoruz. Hepimizin yüzünde kocaman bir gülümseme.

"Efendim okulunuz bitecek. Dünyamızın kaotik ortamında yeriniz alacaksınız. Nedir hedefiniz?"

"Dünyanın dönüşüne katkımız olur mu bilmiyorum. Yazılım konusunda çalışmaktakararlıyım. Gelecek bilgisayarda."

"Hedefleriniz nedir efendim? Arabanız ne zaman alacaksınız? Nasıl bir eviniz olacak?"

Makarnayı yutuyorum aceleyle. "Valla ayağımızı yerden kessin de. İstanbul kalabalık. Ev değil, amacım yuva sahibi olabilmek. Gönülümün odaları olsun, evin değil. Ama yazılım işi konsantrasyon ister. Mutlaka kendime ait bir çalışma odam olmalı."

"Kendiniz için mi çalışacaksınız? Yazılım işindesizi isteyen şirketler olduğunu biliyoruz."

"Sanmıyorum. Mecbur kalmadıkça ne yaparsam kendim için yapmak istiyorum. Az olsun benim olsun. Hayatımı kendim yönetmek istiyorum."

"Çok iddialıyız efendim. Peki çalışmadığınız zamanlarda ne yapacaksınız?" Elindeki fırçayı kafama vurarak soruyor. "Bu beyni nasıl dindireceksiniz?"

"Oltaalınm, param olursa belkiküçük de bir sandal, balığaçıkarım. Kırıldabisikletebinerim."

Kaset bitiyor. Çok özlemişim. Ali, Kerem, Şevket, Vedat ıskalamışım hepsini. Hayatımda ben kalmamış.

Kâhyanın oğlunu çağırıyorum. Hazırlanmasını, alışverişe çıkacağımızı söylüyorum. İki tane olta, iki tane bisiklet almaya gidiyoruz.

Boş bakıyor yüzüme. "Bahçedeki köpekler" diyor, "ısınlarmı beni?"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Zaman Hiçti Vakit Hep

FULYA ORDU

Çoğalış bir kapıdan geçmekle
başladığında
Ben ellerime fidanlar ekmeyi
anlatıyordum anneme
Sengeldin
Zamanhiçti, vakithep

Vazosu kırık, avuçlatoprak
birikmişliği
Vehiçbir suya yanaşmayan
zarif bir köktanlığıvardı
içerimde
Hiç gülmediğimbir fotoğraf
baktığım tüm aynaların
kıyafetiydi
Ben yürümeye başladım, dünya
eğrildiği çizgiyi kaybetti

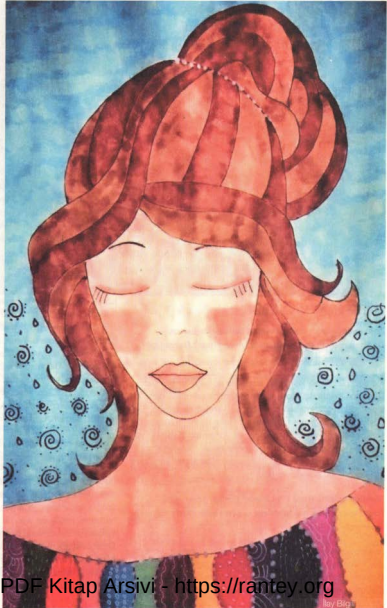
Raylarına nalsesi vuran bir gar
vurgunuydu
Atılar bacaklarından, şaha
kadar vuruldu
Bana bunu kim anlatsa
ağlamaya giderdim gözlerinden
Kim anlatsa,
Mendilesanlı ruhumu sallayıp
tren pencerelerinden

Ceplerim küçüktü,
Ellerinbahçeli evlere çıkan
yolların haritası
Öylegeldin
Zamanhiçti, vakit hep

Durmadan içine katlanan bir
kumaşkırgınlığıydibenimki
Gözlerime sürülüydü saçlarını
dökmüş bir ihtiyarın kuru elleri
Beni kim, kimse nasıl
Beni kim, kimsenedensevsindi

Sen geldin
Zamanhiçti, vakit hep

Gülümse
Zamanhiçti, vakit hep
Vakithep geçecek

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bir Sezgin Kaymaz Röportajı!

NAZLI BERİVANAK

“Annem, hiçbir zaman oyuncak alacak parası olmadığından güvercindi, horozdu, kediye, köpekti, ne bulursa getirirdi eve.

Sezgin Kaymaz ile biraz yeraltından, biraz Son Şûrâ'dan

Sezgin Kaymaz ile son kitabı Son Şûrâ'yı konuşalım dedik, ama konu hemencecik herkesin girmediği sokaklara doğru aktı. Lafı uzatmadan paylaşıyoruz bu keyifli sohbeti.

Buncahikâye, buncakitap. Nasıl, nerede, ne kadar zamanda biriktibu hikâyeler?

Geceleyin birikti. Yazın başına oturduğum her gece, annesi komşuya gitmiş, o da hazirevedetek başına kalmışken aynanın karşısında saçmalayan bir çocuk gibi oluyorum. Olduğuna, bittiğine, nerden gelip nereye gittiğine bakmadan, tam gaz, ne olursa, ne gelirse yazıyorum gitsin. Gün ağıdığında bir şeyler yığılmış oluyor kenara. O birikenleri okumak hoşuma gidiyorsa, “ben olsam okurum” diyorsam yazmaya devam ediyorum, gitmiyorsa alayı çöpe. O gece başka bir macera başlıyor o zaman.

Zaman değişiyor; haller, tavırlar, ilişkiler değişiyor.

Değişen raconunasil değerlendiriyorsunuz? Deccalgibi babalar kalmadı artık.

Kalmaz, çünkü biz kalmadık; başkalaştık, çeşit bir şey olduk. Daha çok menfaatçi, daha az empati, daha çok sinsi, daha az içten, daha çok numaracı, daha az kendimiz bugün. Biz böyleyken babalar nasılöyleolsun? Onlar da böyleoluyor; bizim gibi oluyor, racon macon dinlemiyorlar. İnci Baba'yılayapılan bir mülakatı okumuştum seneler önce. “Yeke yek yığıtlıklar kalmadı, bitti” diyordu. “Pusu geldi, bir kişiye karşı beş kişigeldi, geçtigitti racon. Bitti.”

Mekânbilgisinenasılısahipsiniz? Barlar, pavyonlar, hastaneler... Çok mu takildiniz erken yaşlarınızda eğlence âlemine?

Ankara genelevindeçaalıştım uzunca bir süre; fahişe, travesti, gay kardeşlerim oradan oldu, konsomatris komşularım, arkadaşlarım da vardı. Çocuklukta, gençlikte, yetişkinlikte, onlardan, ne yemeyimizi ne içmeyi dışımızı, hayatımızı da yere bir

pavyonun kapısından girdim, o da konsomatris şarkıcı arkadaşlardan birinin zoraki davetiyle. Ve yanımda Hülya'yla. Hatta pavyonun patronundan “İnsanburayakansını getirir mi öğlüm, naapıyon sen?” diye azarışittim. Peki nereden biliyorum o âlemi... Bilirim ben. O feleğin çemberinden geçmiş nice güzel insan tanıdım. Yazmadım, kaydetmedim onların dertleştiklerini ama içimde bir yerlerde kaldı demek. Yoksa navigasyonum berbat, dolayısıyla mekân bilgim berbat kere berbattır. Gezip gördüğüm, gidip baktığım bir yerden çok az şey aklımda kalır. Ama ne zaman ki yazının başına oturdum, aa! Dökülmüş geliyor ne gezdim ne gördümse. Enteresan bir durum. Mekân bilgim bu şekil, tıpkı hayat bilgim gibi

Annem sağlıkçıydı, Hastanelerde büyüdüm denebilir, ama “Hadi anlat” de, bir şey gelmez aklıma. Yaşadıklarının acı tarafları silinirgiderçünkü benden, bende kötülük kalmaz. Bir sene sonra hatırlayacak olursam da “Ne salakmışım” der o acıların yerlerine gülerim. Ama başkalarının yaşadığı acılar mih gibi çakılırçıme; acır durur.

Bu köpeksevgisininintemeli nedir; Lucky, Çetogerçek kahramanlar mı?

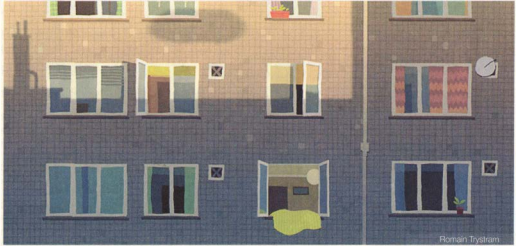
Köpek sevgisi değil de hayvan sevgisi diyelim bence. Sebebi Sabış'tır: Annem. Hiçbir zaman oyuncak alacak parası olmadığından güvercindi, horozdu, kediye, köpekti, ne bulursa getirirdi eve. Onlarla oynar, arkadaş olur, dillerini öğrenirdim. Bir çift yabantavşanımız bilevardıdüşünebiliyormusun, eşek kadarlardı; evdeki kediyi köpeği döver, kapılan, sedirin ayaklarını, mutfaktaki tel dolabın tahtalarını kemirirlerdi. Sevdik işte. Lucky ve Çeto konusundaki hakikate gelince... İkisi de gerçektir. Dinlerseniz, köpekler konuşur aslında. Yalan söyleyen ben değilim, duymayanlar sağır.

Sırada ne var? Bakele gibi bir öykü derlemesi daha bekleyebilirmiyizyakın zamanda?

Şu anda iki roman birden yazılıyor. Biri feci bir köpeküzlerine, diğeri ise beni “fantastik yazar” kaderiyle mühürleyenlere bile feleğini şaşırtacak, “Çok az mühürlemişiz” dedirecek kadar fantastik. Hikâyeler ayrı bir bahis, estikçe yazılıyor, ütülenip kaldırılıyor, bir kenarda birikiyor usul usul. Önce şu mendebur köpeğin kitabı mı gelir, yoksa Bakele gibi bir hikâye kitabı mı, bilmiyorum onun orasını; şu gelir bu gelir diyemiyorum. Hangisi önce tamamlanırsa o gelir. Buna da ben karar vermiyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

ŞEYDA ÜZER

Roman Trystam

birşey olsun istedim
sudayüzün bir şeylergibi
yaprak aksın
yüzsürsünağına
ölüm aldattığı uykuda
duvarları kağındansoyulana
taçgiyip dökülenben olmayayımistedim

bilin ki
size ve işşasına asaletin
bugün muhtarığınızı bilmeyen epeyyıllanmış
tutupahşabı çökmese desesi pul atanvirtüözlerdençalarak
bitenle başlayan ince bileklerinde
şimdi karşıdangeçene benzeterek
bir zaman uzaktan yürüyene
katladığı çamaşırlardan inci boncuk allayarak
esen bütün ılık, geçenyazdabıraktığınızkaygılarınızı
eski eşyalarınızdan bilsin istedim

Lord'um, ben bir soprano değilim
amaterzisiyimonun
kahverengidiz kapaklarıyla
kahverengi eteklerinizin boyunualan
şairolsaydım belki kırlara konuşurdum bunları
sizeçocukluk fotoğraflarınızı gösterirdim
dumanlı odalarından yansıyan ışıklarınız

anniemleanaştığımız biröğlen mezarlıkларыanızdaydı
siz, yürümeye yeni başlamıştınız
ben, iri dökümlü papatyalar istedim öldüğümde
o ise kutsal darbeye memmer tozları..
kollayacak kadife çiçekleri...

uyurkenönüllüğü üzerinde unutan kimyasalcılar
onlarınbildiğişeyinihiçbiriolan ustabaşları
ustalıkla aldığınız başım
hiç görmedi sizi
zaten kadife çiçeğini de

seda olsaydım istedim
senizi kuruldıgansonra
karnını iletan ırfan kaybı
badananıyanım kalması taşınırken
saatin duracağı tutmuştu
arkasında avuntu öpenlerden

birşeyolsun istedim
o kadar ki
kulağımaadımilaokunan yatakları ensesi
siz. şavkını ilanettiğiniz gibi
sehpanızın üzeri gibi
ısırganopotlarnızın
sırtına da kulağımaadımilaokunan yatakları

Katil

MERVEÖZDOLAP

Bir damlayıyanağındaeritip buharlaştırdı yine hayat.
Hatırlattı gidişi, her zaman hatırlatır;
Nefes almanın anlamsızlığı tasmayı takar boynuna,
koşturur.
İronik değil mi, dahahızlı nefesalırsın.
Bir duvara çarparhayat, her gün milyonlarcamızın alınını
yarar.
Bir kurşun girer kalbe, orda atar.
Kan yavaşlar, kandurur,kalp küskün sessiz.
İçinde yaşattıkları dışarıdan bakar soğuk bedene, onlar
da biraz küskün.
Ne için yeredüştü, ne için savaştı ruh ve ne buldu
sonunda dünya,
Toprağına kanşacak yeni bir bedenden başka?
Toprak bu, aç kendinden varolmuşolana
Ve doymuyor insanlar birbirini toprak altına sokmaya.

Kendime Ait Bir Oda

ESRAPULAK

- Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim. Hayal ettiklerimi gerçekleştirebilmek için ihtiyacım olan tek şey, kendime ait bir odaydı, kalbim'di.
- Sen 'ben'de, ben 'sen'de yok olduğunda gölgeler de kaybolacak.
- Söylenecek çok şey olduğunda, sözcükleri dinlendirmeli biraz.
- Savaşamayacağımız iki güç var; biri doğa ana biri aşk. Ha; bir de cehalet.
- Yaralıysan, kimsenin seni tanımadığı yerlerde dolaş.
- En çok ve en uzun neye inandın?
- Korkma; merak et!
- Sen de az konuş, çok sev... Olmaz mı?
- Yollar seni sana getirir mi?
- Artık ışığa ihtiyacımı yoktu, kalbim ile görüyordum.
- Şöyle diyordu; "Ben eminim, sen de emin ol!"
- İmtihanın aşk'tan olsun.
- Yüreğim havalandığında titremesine şükrederim. O titremedir beni canlı kılan.
- Çaldığın tüm kapılar sonuna kadar açılsaydı nasıl öğrenecektin?
- İzlediğim bir tek yol var; kalpten kalbe giderim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Hayır, Ben Mizantropum

ÖZLEM GEDİZLIOĞLU

Ben (bundan kesinlikle emin olmasam da) daha önceden izlediğim cinayetin üzerine iki kadeh –meyvemsi aromasıyla dolgun bir hazı damağıma akıtan– Şiraz üzümlerinden yapılmış şarabımı içtim; yıllanmıştı, yıllardan beri tekrar eden ölüm anlarını bekleyen yaşamsal bir sıvı gibi...

Şimdi birazdüşününce hatırlar gibiyoldum;

Bir cinnet anıydı, aynıydı. Peyami Safa'nın bir romanında işaret ettiği gibi, "ölüme ve güneşe sabit bir gözle bakılmaz." O her zamanki ben ve benden daha fazlası; havası ağırlaşmış, pencereleri sıkıca kapanmış, duman grisi taşlarla örülmüş duvarlar olan, giriş bask bir odada beş-altı kişiydik. Altından pek emin değilim, ama iyice çürümeye yüz tutmuş, ayakları paslanmış, sırtlığı olmayan boz rengi bir sandalyede bir ara bana kayıtsızca sırtığına bahse bile girebilirim –evet, o fevkalâşer, ne idüğü belirsiz odada altı kişiydik diyelim. Altı numaranın bu cebri tutumunu görmezden geldim, çünkü onu anlamaktan acızdım ve sevgilim-in bana o an fazlasıyla şurumu taşırmıştı uzuvlarımdan. Hissizliği böyle açıklayabildim kendime. Üzerime istiflenmiş, kokuşmaya başlamış cesetlerin yüküyle engellenmiştim; üstelik hayatımda ilk kez gördüğüm, konserve gibi, izbe, unutulmuş bir odadayım. Yabancılar üç erkek, ikisi kadındı; en azından yattığım yerden gördüğüm buydu. Sadece kadınların ikisi fazla samimiydi, ara sıra karşılıklı birbirlerinin memelerini okşaması beni de yattığım yerden tahrik etmiyordu. Zavallı. Ben tek bendim teslim alıp hareketsizliğe mahkûm edilen, ellerinde, kollarında, bedeninin her boşluğunda bir bukağı taşıyan...

Sedyeye yatırılmış kavruk bedenimin her noktası –ne sakalları ne vücudumun herhangi bir yeri traş edilmemişti– en yüksek gerilimli elektrik dalgalarını tadarken hayasızca bir tatsızlığa kapılıp aklıma hâkim oluyordum. Ses çıkaramasam da fısıldaşmaları netlikle duyabiliyordum, tepemde hâlâ tanımaya çalıştığım yabancıların suretleri; o işkence odasının histenik ampullü lambaları –hepsiartçı depresyonlar gibi üzerime üzerine abanıyordu– koyu kırmızı bir ışık saçarken odaya, felçli bir ihtiyarın kimliksizliğini hissetmeye rağmen kızgın bir boğaymışçasına sonuna kadar hak ederek titremeyi başarıyordum. Hatta rodeo yapan bir kovboyun, altından dalgalı dalga yayılan ani zelzeleleri kontrol etmeye çabaladığı ölçüde kan ter içinde şurumu ehleştirmeye, teskin etmeye zorluyordumkendimi.

Altına (erkek) bir kadeh şarabı vermişlerdi, benim de içtim. Ellerimi omuz başlarına olancagücüyüyle ağırlığını verdi ve onu

duyabilmem için diğerlerine eliyle sessiz olmalarını işaret etti. Hâlâ hayal meyal hatırladığım bu sahenin sesli kısımlarından sadece "ya sen ya da biz" sözleri belleğimde yer etmiş; tuhaf ama bu anın büyük bir hazla hatırlıyorum. Sanki ölüm orgazminin ardından göğüs yükselirken etrafına ışık saçan hafiflesmiş ruhlar gibi. Sanki bu birleşmenin tadını sadece ben almamışım gibi

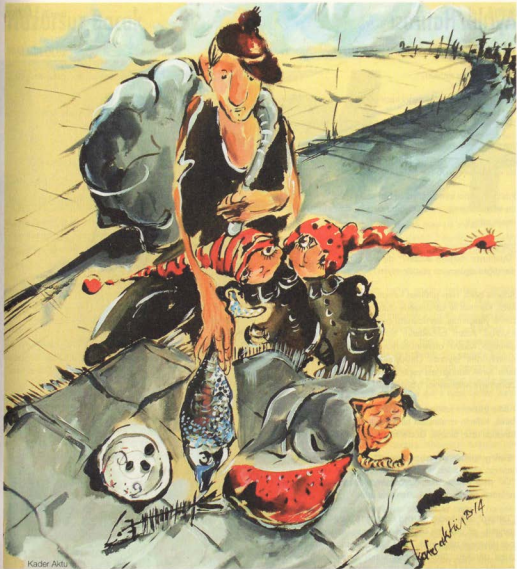
Aslında herhangi karanlık bir cemaatin ayinine, ne bileyim ibadetine falan benzemiyordu yahut hedonist bir topluluğun seks partisi sayılmazdı. Neticede nitelikli bir rahatlama yaşadığım şübheli bir gerçekti, ancak bol kan ve şiddet içeren işkencelere maruz kalmıştım, –hem de rasil (!)– görmem lazımdı sevgili-m.

Benliğimin barış açtığı bu orantısız savaş, bağışıklık / savunma sistemini etkisiz hâle getirmiş olsa da kızıldan gizliye yürüttüğüm (belki de onun beni yürüttüğü) bir alt benliğim vardı ki şöyle demişti kulağıma (epik bir tınıyla): "Sevgili-m! Ben bütün zamanlara ait ve bütün zamanlardan hükümsüz, şuurunun tinselliğiyle görüp hissedebileceğin, aldatıcı, sayısız tahmin edilemez, tutarsız bedenlerden ibaretim. Senin görebildiğinse sadece o sevimsiz odanın içinde birlikte hapsoldüklerim ve onlar inan bana sadece vakit kayıydı. Bu yüzden kanının son damlasına kadar mücadeleyi verebilirsin, bu yüzden odanın infilak etmesiyle işlediğin cinayetlerin seyrini hak ettin."

Rahatlamalı mıyım? Ah evet mağlubiyet benim değildi ama altıncının da değildi. Hele hele kan çekişmelerimizin ortak olduğunu ilklere kadar duyumsadığım diğer oda arkadaşlarını da galibiyeti alamadığını ben daha sana işaret etmeden anlamış olmalısın. Baş dönmelerim, titremelerim ve düzensizce soluk alıp vermekten yitirdiğim oksijenin üzerindeki tesiri hepimiz baygın düşürmüştü. Ara ara ayık kalmaya çabalarken diğerlerinin gözlemlerim önünde pekmez gibi akışkan bir halde hebaolduğunu görebiliyordum. Sanırım bunun verdiği cesaret ve kuvvette gevşeyen bağlarımı (ki yağlı urgandan yapılmış iplerle düğümlenmiş ellerim ayıklamam) çözüyordum, hızla doğruldum yattığım yerden. İşte o vakit oldu her şeybirdenbire

Boğuşmalar, çırpınmalar, inlemeler, yalvarmalar, gözlerden boşalan yaşlar, böbreklerden, bağırsaklardan, ağızdan, burundan fıskıran ve zemineelem elem yayılarak karışan kanlar sürreli bir tablokadarcan alıyordu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Kader Aktü

Ah, katman katman üzerimden soyduğum ketenden, keçeden, ipekten, kadifeden, tülден, her türlü ipten, ilmekten dokunarak örülmüş kumaşlarım, örtülerim, kadınlarım, erkeklerim, çocuklarım, bebeklerim....

Ruhum yeni bir kumaşla örülmüş. Benim ve ruhumun kumaşın sınırlarıyla sınırlı ilişkileri kadar aciz ve kimsesiz

kaldı. Sonradan öğrenilemez dedin, oysa çok sonraları öğrendim. Anladım seninle beraber: "Doğaninevlatların bir defaya mahsussunduğu tansıydı bu banavesana bahşedilen."

Ve ben bir kez daha üzerine iki kadeh, bu defa merlot şarabından içelim. Bu sefer ruhumun kumaşında

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

FEYZAALTUN

"Beni sevmiyor musun?"

"Hayır" dedi adam. Gözlerini kaçırıyordu.

"Doğru mu söylüyorsun?" dedi kadın. İnanmıyordu. Sanki inanmak yeteneğini kaybetmişti.

Aslında inanmak istemiyor değildi. Hem de çılgınca inanmak, bu işi bitirmek istiyordu.

İnanmak kabul etmek miydi, o fikri savunmak mı, yoksa sadece sorgulamamak mı bilmiyordu ama herhangi birini kabul etmeye razıydı.

İnanmayı deniyor, nendense hisleri bu sözleri reddediyordu. "Duyuyor muyum acaba?" diyedüşündü. "Bu yüzden ne derdiğini aiglamıyor olabilir miyim?"

Adama baktı. Hep gittikleri kafede, hep bulundukları köşede-lerdi. Karşılıklı iki sandalyede oturuyorlardı. Kadın dizlerini bir-birine yapıştırmış, kamburunu çıkarmış, ellerini kucaklarında tutuyordu. Adam bacaklarını açmış, kadını kendisine doğru çekmişti. Kadının dizlerini sıkıyor, okşuyordu. Ve kadına "Seni sevmiyorum" diyordu. Oturuş şekillerine dışardan bakan on-ların ayrılık konuşması yaptığını kestiremeyebilirdi. Daha çok, öpüşmeye hazırlanıyor gibiydiler.

Kadın gözlerini kaldırdı yerden. Derin bir nefes aldı. Yukanlara baktı, kafenin etrafındaki binalara, kafenin en alt katında bu-lunduğuuzun binaya. Gözleriniadamaçevirdi.

"Beni gerçekten sevmiyor musun?"

"Of" dedi adam, "Kaç kez söyleyeceğim! Kaç kez? Neden anlamak istemiyorsun. Lütfen anla artık."

"Tamam" dedi kadın. Gözleri dolmuştu. Sanki altındaki zemin yanmış, gri dumanlı bir boşluk belirmiş, sandalyesiyle be-ra-ber düşmeye başlamıştı. Elleri hâlâ dizlerindeydi. Avuçları yü-züne dönmüştü. Sırtı kambur, suratı ifadesizdi. Düşüyordu. Sandalyesiyle beraber sabit bir şekilde düşüyor ve tutunacak

hiçbir yer bulamıyordu. Aslındatutunmak için çabalamıyordu. Dizlerine bakıyordu.

Ayağa kalktı. "Ben bir yüzümü yıkayayım" dedi. Adam kadına bakmadan masadaki çay kaşığıyla oynuyordu. "Tamam" der-cesine kafasını salladı.

Kadın kafenin kapısının hemen yanındaki apartman girişine yöneldi. Asansöre bindi, 13'e bastı.

"Sevmiyor" dedi. "Sevmiyor"

Son katta indi. Yukan çıkan dar merdiveni gördü. Sıvalı haliyle bırakılmış inşaatkilerle benzeyen daracık bir merdivendi. Merdivenlerin tepesinde koyu yeşil, demir bir kapı vardı. Sür-güsünü çekti. Renksiz geniş bir terasa açıldı kapı.

Kadın kapıdan çıktı, tereddütsüz yürüdü terasın bir ucuna.

Aşağı baktı. Kafenin masaları küçük kalmıştı. Adamı gördü. Masaya eğilmiş, kaygısızca telefonuyla oynuyordu.

"Beni sevmiyor" dedi. Kadın göğsüne baktığında kanlı bir boşluk görüyordu. Bir av hayvanı gibi vurulmuştu. Kurşunun girdiği yerde bir oyuk vardı. Bu yüzden mi nefesi daralıyordu bilemedi.

Daha fazla düşünmedi.

Kendisini aşağı bıraktı. Rüzgâr esiyordu. Biraz soğuk diye dü-şündü. Masalar büyümeye başlamıştı. Adama yaklaşıyordu gitgide. Tam yanına, büyük bir gürültüyle adamın ayağının di-bine düştü.

Adama yaklaşıyordu, bu ona hiç unutamayacağı bir hediye olacaktı, adama yaklaşıyordu, ne de yakışıklıydı! Yere çarp-tığında düşündüğü son şeydi.

Camdan Kalp

CANSU TOK

"İnsan bu, göçendir. Bilmez tek yuvasının kaburgasının içindeki çeperde saklı durduğunu. Unutur bunu da, hayat ona her seferinde aşkla yeniden hatırlatır."

Yıllar yıllar önceydi... Cihanın gözbebeği İstanbul'un çocuklarıydık biz. Dönem Tanzimat, zaman Osmanlı. Aşk ama yine her yerdeki gibi aynı. Küçük bir cam atölyesi ve ustası ben. Yüreğimdaki acının adı, aşk! Beni ona bağlayan neydi bilmiyorum? Öyle garip ki; boyu posu, ince beli değildi beni ona vurduran, beni bana kırdıran bu sevdanın adı. Onu düşünmediğim tek saniye zulümdü bana. Onunla olmam imkânsızdı, onunla olmamak da ihtimal dışı... Olasılıksız bir aşkı bu. O sarayın gözde çiçeği, bense küçük cam atölyesinin ustası. Masalmdı o benim, yaşamam gereken hikâyemdi. Kaderle ilgili ne düşünürsünüz bilmem ama, bana göre tesadüf diye bir şey yoktur! Eğer biri bir yerde karşınıza çıkıyorsa ve çıkma ihtimali size göre yoksa, bu kader değil de nedir? O benim yazılmış yazımdı... Alnının yazısıydı. Bilirdim onu sevmek,boynumun borcuydu!

Onu gördüğüm o ilk an, nasıl unutulur o an? Padişahınfermanıyla bütün cam ustaları sarayda toplanmıştık. Padişah emrini açıklarken gördüm gözlerini... Kisa, kısacık bir anlığına gözümü yerde duran halıdan alıp, işiğe hasret kalan pervane misali çevirmiştim pencereye. Sarayncamından parlayan birgüneşti sanki! Öylegüzeldi ki, tanıf imkânsız... Gözleri zindanım oldu, beni oraya mühürledi. Ona yaklaşmanın tek bir yolu vardı, padişahın fermanı! Uzak uzak yerlerden, Japonya denilen bir ülkeden gelmişti bize çay. Sevmiş, benimsemiştik. Sanki yıllardır aradığımız tattı bu. Öyle sıcak ki, sanki biz gibi, Türk gibi... 'Demlenmek' tabiri artık iki şeyifadeedyordu. Biri raki, biripaç. Uzun lafagerek yok! Padişahın fermanı demiştik. Ferman: Çay içmek için bir bardak! Bunu yapan usta, artık sarayın bütün cam işlerinden sorumlu olacaktı, yani saray mensubu! Ona ulaşmanın tek yolu bu... O, pencereden görülen bahçede kendisine tutulmuş Mecnun'dan habersiz, bense günlündeki Leyla'nın peşinde çaresiz...

Saraydan çıkıp demlenmek lazımdı. O merhaba bir sarayda olduğuna bile olsa, aklımdan çıkarmak lazımdı. Ey koca Yedigöller!

İstanbul, Fath bana bu aşkı ver diye mi fethetmişti seni? Dostlarla demlendikten sonra nara ata ata döndüm eve. Sokaklar, İstanbul duyusun istiyordum içimdeki yangını. Duyusun da çare olsun bana!

Günler geceler atölyede geçtisonra. Öyle bir bardak olmalıydı ki, beni ona yaklaştırmalı. Öyle bir bardak olmalıydı ki, görenler hemen ona olan aşkı anlamalı... Kalp şeklinde bardaklar mı yapmadım, neler neler denedim bir bilerseniz, rezil olma pahasına. Yaptığım hiçbir şey içime sinmiyordu. Bir gün gözümü kapattım. Karşımda o! Yakan bakışları ve ince beli! Tam karşımda, uzansam tutacağım sanki ama elimi atmamla rüyadan uyanmam bir oldu. Hayal bile yetmişti beni benden almaya... İşimin başına geçtim. Adeta ona nefesim değsin diye üfledim cama. İncealtım belini bardağın, koymadım kulp falan. Elini hafiften yakınsın istedim bardağa dokunanın, benim yüreğimin yandığı gibi, orıaşkı gibi... İnce belinden sonra altını biraz geniş tuttum, böylece çay daha zor soğuyacaktı. Kalbiminsıcaklığına ithafendı bu.

Yapmıştım. Onun gibiydi, aşkı gibiydi... İçine demledığım çayı koyduğumda, o ilk yudum, çaya vuruluşum. Sanki ben çay, o incebellica bardağı. Kavuşmuş, karışmıştık içte nefesimi üflediğim camdan bir hayalin içinde...

Bardakların teslim günü geldiğinde, içimde onu göreceğim olmanın inanılmaz heyecanıyla gittim saraya. Padişaha bütün ustaları yaptırdığı bardaklarla çaysunuldu. Başımızönümüzde, gözlerimiz yerdeki el emeği göz nuru, kırmızı üstünde dallar yer alan Lâdik halısında. Padişah baktı bardaklara onu bile bilmeyen bir halde. Gönümüzdeki tek dua günlerdir uğraştığımız bardağımızın beğenilmesi, bu umutla beklediköylece, kum tanelerinin saate nasıl aktığından bilhaber. Sonra bir ses duyuldu, davud. İsmim o davud sesin sahibi dudakların arasından çıkıp çarptı mermer duvarlara. Benim bardağım olmuştu padişahın dilediği. İçinde 'aşk' olduğunu görmüştü belki de, kimbilir. Heyecanla korku midemin içindeki yumruktan kurtulunca derin bir nefes aldım. İşte o an, sankihayata yeniden başlıyormuş gibi aldığım o nefeste bir kez daha düştü aklıma padişahın güzeller güzeli kızı, sonra da ömrüm boyunca aklımdan çıkmak nedir bilmedi. Saray yuvam olmuştu o günden itibaren. İnsan bu, göçendir. Bilmez tek yuvasının kaburgasının içindeki çeperde saklı durduğunu. Unutur bunu da, hayat onaher seferinde aşklayeniden hatırlatır. Asılıyuvamın farkında, dünyadaise saraydaydım artık. Sarayın cam ustası olduğumda, dünyadaise saraydaydım. Sarayda olduğumda benim bardağımdan içilecekti çaylar... Sarayda olmanın verdiği

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <http://ranteey.org>

Ahlay Aşkaroğlu

umutla, oraya geldiğim ilk gün gördüğüm can sultaniyle hayallere dalmıştım. Bir daha onu yıllarca hiç görmedim oysa. Her üflediğim yeni bardakta onun dudaklarına değeceğini düşündüm nefesimin, arada camın aracılığı olsa da...

Zaman öyle bir aktı ki, küçük çocuklar arkasından koştu yakanız umuduyla; geri dönüp aynaya baktıklarında gördükleri ak düşmüş saçlar oldu. Akıp giden zamanda saraya girişim, yüreğimin kırışık, boşa, tıngır tıngır, boş bir cam bardakla karşı karşıya diye, boşa değilmiş bir cama benzetmem yüreğimi... Berim

ince bellimi yıllar sonra bir kez daha gördüm. Onca yıl her nefesimin değdiği cam bardağında onun hayaliyle yaşayıp durmuştum. Bir gün, saraya girişimi duyuran davudi sesin sahibi dudaklardan bir ferman daha döküldü. "Cihan padişahımızın güzeller güzeli kıızıyla sadrazamımızın oğlu" diye başlıyordu. Her cümlemin olduğu gibi bu cümlemin de bir başı vardı, sonuna geldiğinde ise, elimdeki çay bardakları yerçekimine karşı koymadı! Yürek de bardaklar gibi camdandı artık...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

İstanbul'un Son Macerası

ŞİLAN DAĞDEVİREN

Mert Bozkurt

geç yattığım söyleyemezdik aslında. uyumadan önce telefonla çok oynamış olabildim, bu büyük bir muammaydı. Aybüke'yle buluşacaktım ve bu uyanmam için kafein etkisi yapan cinstendi her haliyle. hemen dış aldım, bütün kararsızlığında dün kanepenin üzerinde bıraktığım giysilerimden alelade bir kombin belirleyerek giymeye koyuldum. alelade dediğim için Nirvana'lı tişörtüm bana çok kızacak belki ama günlerdir giymek istediğim etekti sorun olan. çok istiyordum. ama üzerine giyebileceğim hiçbir şey yoktu adeta! eteğimi boynu büyük bırakmış isteksiz ve kot şortumu giydim. ne zaman giysen, kilo aldığını hatırlar cinstendi bu şort. tam bir zalımdı, hayırdı. aklımda dünden kalma Umur'un turuncu sakalları ve geç gittiğimizden ötürü, "lanetli" olarak adlandırılmış kilisenin kapalı olduğu ve bugünkü planların içine ne olursa olsun katmak isteği vardı. kafa karışıklığıyla evden çıktım. ve Marsık'tan ayrılmanın üzüntüsüyle. Aybüke'yle buluşmak için en geç saat 9.45'te evden ayrılmam gerekiyordu ki, ben bildiğiniz üzere saat 10'da evden ayrılmıştım. ne yapsaydım? Marsık'ın suçuydu hep. güzel güzel oynanır mı öyle? bakal aramdan geçmek ha? hem de yürürken! seni hain ked! sol bileğimde dairesel bir iz bıraktın, sana kıyamıyorum. evim olduğunda köpek alma kararlılığımı bir kenara bırakıp senin gibi bir kediyle aynı evde yaşama hayalleri kurdum. ne güzel geliyor-
dun sabah yanıma, birlikte uyuyorduk. evden ayrılmam uzun sürdü, Marsık'ı çok özleyecektim çünkü. neyse ki Marsık'la vedalaşacak cesareti kendimde bulup evden dışarı atabildim kendimi. 4 kat merdivenlerden inmek zordu. indiğimde kendimi öldülendirmek için bir sigara yakacaktım. öyle de yaptım, 10 kiloluk bir sırt çantasıyla 4 kat inen bir insana, plaket bile verilebilirdi. plaketimi almak üzere sahneye davet edilebilirdim! neyse ki öyle bir şey olmadı, yanımda hazır bir teşekkür konuşması yoktu çünkü. ben de yoluma devam ettim. sigaramı 2. etapta yakabildim. birinci etapta kendimi hazır hissetmemiştim çünkü. hâlâ günlerdir bir sigaraya 10 lira vermemi anlamıyordum. çok param yoktu, buna rağmen kendimi zengiri hissedebiliyordum. Marlboro içerek,, bakkal amcaya "MARLBORO RED LÜTFEN!" demek hoşuma gidiyordu. keşke bunu dediğimde Camel Soft alabilsem. ilk sağdan dönüp otobüs duraklarına doğru yürüdüm. Kocamustafapaşa! senden nasıl gidecektim Beşiktaş'a ki? bir anda kafamda birtakım rotalar belirdi. ama en bilindiğini ve kafama yatanı seçtim tabii ki. amacım Taksim otobüsüne binip, Yusuf-paşa'da inmek ve akabinde tramvayla Kabataş'a kadar gidip oradan da Beşiktaş otobüsüne binmekti. sabah ilaç almak için hunharca yediğim corn flakes ve Nutella'lı ekmeği düşünüyordum, zaten kahvaltı etmek için gittiğim bir yere, ikinci kez kahvaltı etmek için gidecektim. Aybüke'yle her şeyi yapabiliyordum. mesela kilometrelerce yürüyüp, susuz kalabiliyordum. ya da deli gibi yemek yiyip sonra tekrar yemek yemeye gidebilirdim. kalabalık bir yerde, "MEHMEEEEGTİ!" diye bağırabilir ve o anki Mehmet'lerin sayısını bulabilirdim. ama Beşiktaş'tı, Ozan'ın iş yerine yakındı. her an onu görebilirdim ve belki bu pek iyi bir karşılaşma olmazdı. Ozan'ın çok şeker bir kız arkadaşı vardı. kocaman gözlekli olan bir anime karakteri gibiydi hatta. ilk gördüğünde anlamıştı, Ozan onu severdi. ne güzeldi. Ozan severdi. son olaylardan sonra, bırakmadığım konuşmaya Ozan son vermişti. ne de iyi yapmıştı, bu kadar peşine düşmekten kendimi polise bile ihbar etmeyi düşünmüştüm. neyse ki Ozan gitti, gelebilirdi tekrar ama gelmezdi. ben de her zamanki Beşiktaş ve Kadıköy serüvenlerimde Ozan'ı görme olasılığını çıkarmış olurdum. üz-
cüydü ama güzeldi. onun gibi biri vardı ve canlı bile görmüştüm.

Şimdi-(ki) Zaman

KASIM HASAN ÜNAL

Hâlen yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinin herhangi bir gecesinde olmuyorsun. Yaklaşık iki saatlik bir uykuyu ile diğer bir geceye ulaşabiliyorsun. Olmamanın dışında artık böyle şeyler de başarabiliyorsun. Başkasının elinden düşmüş bir yatağın üzerinde, başkalarının sende değiştirdiği aptal bir hayatın devinimlerini kurcalıyorsun. Bunu yaparken, yatar pozisyonda çakmakla bir sigaranın tutuşturulamayacağını ve duvarların üzerinde herhangi bir insandan daha çok yara taşıyabildiğini keşfediyorsun. Yerinden doğruluyorsun. Nikotin, karbonmonoksit ve zifir karışımına, yerçekimini dikkatte alarak kavuşuyorsun. Duvarları geçirendin fazla kale alıyorsun. Bazen beğenine uyan bir parafı, duvarların karşısında dikilip, gırtlığın yorulan dek okuyorsun. Bunu çoğu zaman duvarları, harfleri ezebilecek, delirilebilecek ve yok edebilecek bir güçte olduğunu hesaba katmadan yapıyorsun. Üstelik kendinin de dünyanın hiçbir alfabesinde olmayan ve kullanılmayan ve her gün duvarların çığneyip çığneyip tükürdüğü bir harf olduğunu biliyorsun. Bunu bile bile yapıyorsun. Rüzgârlı gecelerde yataktan zıplayıp tavani seyrederken, koridordaki kapının önce gıcırdayıp, sonra pervaze çarpmasını biliyorsun. Giordama ve gürlüğü arasındaki o ufaklık, olağan aralıkta duyumsadığın heyecanla, halen ürkebildiğini kendine kanıtlıyorsun. Sonra diğer bir giordamayı bekliyorsun. Günde artık en az bir kitap bitiriyor, bunları ne için okuduğunu dahi bilmiyorsun. Okuyorsun, okuyorsun, okuyorsun, arada yazıyorsun, sonra yine okuyorsun. Sigara içiyorsun. Karnın aaktığında bir fincan kahveye veyahut yarakı bereli bir elmayı sanlıyorsun. Sonra yine okuyorsun. Bitirdiğin kitapları tamamlanmış bir iş gibi üst üste yığıyorsun. Gözüne takıldıklarında, onları parmağınla sayıyorsun. Hayatında hiçbirşey değişmiyor. Bu kesin bilgiyi günde sadece iki üç indirmek için, duvar saatinin sırtından pilini söküyorsun. Artık saate baktığında hep aynı iki ayn anda hiçbir şeyin olmadığını görüyorsun. Başkalarının bir gün sonra iptal edeceğin randevular veriyorsun. Gitmemen için hep aynı bahaneyi söylüyor, bu bahaneyi her zaman kanmalarına şaşıyorsun. Metrolarda dergi, kafelede öykü, odanda romanlar okuyorsun. Her gün çantana hep aynı şeyleri koyuyor, akşam odana girdiğinde hep aynı şeyleri çıkıyor, sabah tekrar koyuyorsun. Bir ulaşım kartı, bir öğrenci kartı, bir anahtar, bir kursun kalem, bir mürekkep kalem, iki çakmak, dün gecenin kalma bir paket sigara, bir dergi, bir öykü, bir numaralı gözlük ve cebinde kalan son para. Günün ilk sigarasını fakülteye yaklaşık yüz metre mesafede, ikinci sigarasını fakülteden çıktığında içiyorsun. Akşam eve geldiğinde başından geçip birilerine anlatabileceğin hiçbir yaşanmışlık bulamıyorsun. Tanrı'ya her gün inanıyorsun. Ve neredeyse her gün bir ölüm ve

birkaçışplanı kuruyorsun. Bu planların her gün, aynı noktada, aynı süreçte tkanıyor, sonrakendini başka bir düşünceye zorluyorsun. İnsanların başından geçen sıradan olayları, pek önemli, pek özenilmesi gereken bir tecrübe gibi anlatmasını dikkatle izliyor, hangi cümleleri kullandıklarını, hangi mimikleri yaptıklarını, nerelerde beklentilerini alıp, nerelerde alamadıklarını zihnine kaydediyorsun. Gözlerin yorulduktan ve yeniden acımaya başladıktan sonra hemen yatağa kıvınlıyor, hiçbir şeylerin notunu tuttuğun günlüğüne birkaç harf sıkıştırıyor, rüya görmek için salakçabir hevesle uykuya dalyorsun. Uykuya daldığın tam o ânı yakalayıp, bunu bir hatıra, bir tecrübeye çevirmek istiyor bunu asla başaramıyorsun. Geçmişte hayatına bir şekilde girmiş ve acelece çıkmış kızlara isimler veriyorsun. Bu isimleri yazdığın hikâyelerde ve günlüğünde kullanıyorsun. Diğerlerinin aksine isim veremediğin o kıızı ise dokuz yüz yirmi üç gündür, günde en az bir kez düşünüyorsun. Dokuz yüz yirmi üç gün. En düşüğünden dokuz yüz yirmi üç hayal eder. Bu sana yersiz bir melankoliye sürüklenebileceğin dokuz yüz yirmi üç sebep verir. Sadece bir gece camı avlusunda edlen acemi bir dans için, dokuz yüz yirmi üç kere duvarlara dalıp gittin. O kızın sesinin dışında her şeyini hatırlıyorsun. Battaniyenin altında sesini hatırlamak için beyninin vidalarını zorluyorsun. Ama hiçbir şey duymuyorsun. Ona olan tutkunluğunun azalması bir yerde durdu. İçinde kalan kısmı ise, hayat seni ıslık gülsüz gördükçe çalkalayıp duruyor. Odandaki pencereden gökyüzü görünmüyor. Bu yüzden yaz ve kış saati uygulamasının pratik değişimini başkalarının penceresinden kavıyorsun. Bazen sessiz huzursuzluğunu, etten ve kemikten yapılmış bir duvara karşı yaşamak için bir başkasının karşısına kuruyorsun. O kişi de, senin dudağından dumanlar çıkan büyük kafana doğru bakarak kendi hayatındaki bir mutluluğu, senin anlayacağın bir lılsana çevirerek, yani tamamen yabancı olduğun o hikâyeye biraz olsun hüzün ve sıkıntı serpiştirerek sonuna kadar anlatıyor. Anlatma sırası sana geldiğinde ise, odanın içindeki o binlerce saniyeyi, o tüm dalgınlıklarını tek bir kelimeyle anlatabiliyorsun: "AYNI". Bu işte. Dört haften oluşan, dışarıya çıktığında, sana sorulan ilk soruya belki yıllardır verdiğin o tek ve aynı cevap. "AYNI". Bu kelime senin tüm eylemlerinin bir anda özeti olabiliyor. Vücudunda her gün yer değiştiren o ağınya özeniyorsun. Bu hayatı senden daha çok yük taşıyan o katedebildiğine inanıyorsun. Gittikçe kilo vermeye devam ediyorsun. Bunu bir de ayna karşısında kazağını katlayıp, yağlarından annan göbeğine bakarak kontrol ediyorsun. Nedense bu işlemeye seviniyorsun. Yolda bir asker gördün mü iç cebinde bir yumruk sıkıyorsun. Bir zamanlar babanın sakal tıraşı ile ilgili fazla ileri geri konuştukları

olarakçöpleri atıyorsun, yerleri süpürüp siliyorsun, gysilerini
akıtı haftada iki kez, yatakarçaşarlarını bir kez yıkiyorsun. Ama
koku gitmiyor. Kokunun kaynağını kendinin olduğunu düşün-
nüyorsun. Her uyanığında dış alıyorsun, ama halen koku
gitmiyor. Son olarak kokunun kaynağının senin içinde bir yer-
lerde olduğunu dair paranoyak bir düşünceye daha kapılıyorsun.
Uzunluğu altı, genişliği iki buçuk adım olan, içine elden
düşme bir yatak, bir masa ve bir kitaplığın sığabildiği odanı
kendine "mağara" olarak tanımlıyorsun. Mağaranda seni bu-
raya geri dönmek üzere dışarı kovabilecek bir ses beklı-
yorsun. Bu yüzden kapı aralığında, anahtar deliğinden, içeri
sızan herseseye bir anlam yüklemeye çalışılıyorsun. Keridinebu-
radan nefret ettiğini fısıldıyorsun. Fakat bunun gerçek olmadığını
biliyorsun. Burada olmayı sen istiyorsun, her seferinde
sen istedin. Hiç kimseyi, hiç kimseyi buradan daha fazlası ve-
medin. Bu yüzden de nefretin canlı ve diri kalıyor. Senin bek-
aretini, babasını erken kaybetmiş o esmer kız değil, bu mağara
aldı. Böyle olduğu için kurtulamıyorsun bu boyunduruk ser-
dasından. Gelecekte kendini hiçbir yerde görmüyorsun. Seni
zaten her daim gelecek denen şeyin, üzerinde sayıklıyorsun. Bu
duvarlar, bu yatak, bu dalgınliklar, bu bekleyişler, seni ölü-
müne kadar kabul eden tek şey. Duvarların sarılına bilecek
yerlerinin olmamasına da artık şaşırmıyorsun. Böylesi alınmış
bir yük zorunluluğunun karşısında zayıflığa, hafifliğe, biraz ol-
sun aşına kaçmış bir şefkate yer olmaması gerektiğini git-
tikçe öğreniyorsun

@sevilakan

@dilaim

@feyzanurdizdar

@hsyncoban

@suaygunn

@i3erat

@sinnurcelik

@_naz_

@optimistbaykus

@beyabozzzkurt

@cerenozyesil

@hilalistan

@enterecoccus

@deadfairysays

@elftyvzz

@kitaplarikonusturankadin

@zzeytn

Son Şeyler

Kafka Okur Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yazı Gönder

Yazılarınızı, çizimlerinizi, öneri ve görüşlerinizi editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

co!

MINİMAL!

Bana Hakikati Değil Kendini Ver s. 2

Hece Dergisi Cemil Meriç Özel Sayısı 2010

Cemil Meriç ile Sohbetler: Halil Açıkgoz

Bir Mabel İççisi - Dücene Cündioğlu

Bir Mabel Bekçisi - Dücene Cündioğlu

Bir Mabel Savaşçısı - Dücene Cündioğlu

Jurnal 1. Cilt, İletişim - Cemil Meriç

Jurnal 2. Cilt, İletişim - Cemil Meriç

KırkAmbar, İletişim - Cemil Meriç

Bu Ülke, İletişim - Cemil Meriç

Mağaradakiler, İletişim - Cemil Meriç

Umrandan Uygurluğa, İletişim - Cemil Meriç

Belgesel: "Türkiye'nin Ruhü Cemil Meriç"

2008

TRT Türk Devri Alem Programı "Ümit

Meriç" 2013

Beykoz Belediyesi Cemil Meriç'i Anma

Programı (2014)

Şehirler ve Yüzler 29. Bölüm (Taha Akyol

Cemil Meriç'i Anlatıyor)

Konferans: Çalştığım Cemil Meriç (Halil

Açıkgoz) (2013)

TV Programı: "İz Birakanlar" 2012 Hilal TV

Sempozyum: "Prof. Dr. Mustafa Acar"

Sözler s. 26

Ahmed Arif, Leylim Leylim, İş Bankası

Yayınları s.144

Bilge Karasu, Ne Kitapsız Ne Kedisiz, Metis

s.92

Enis Batur, Kitap Evi, Sel s.36

Melih Cevdet Anday, Akan Zaman Duran

Zaman, Everest, s.3

kafkaokur.co

"Benim edebi ilgi aları arım yok,
ben edebiyattan ibaretim, başka
hiçbir şey değilim, olamam."
Franz Kafka

“Sevgi neydi?
Sevgi iyilikti,
dostluktu...
Sevgi emektir.”

Asya

OCAK

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ŞUBAT

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29						

MART

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NISAN

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

MAYIS

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

HAZİRAN

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

TEMMUZ

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

AĞUSTOS

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

EYLÜL

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

EKİM

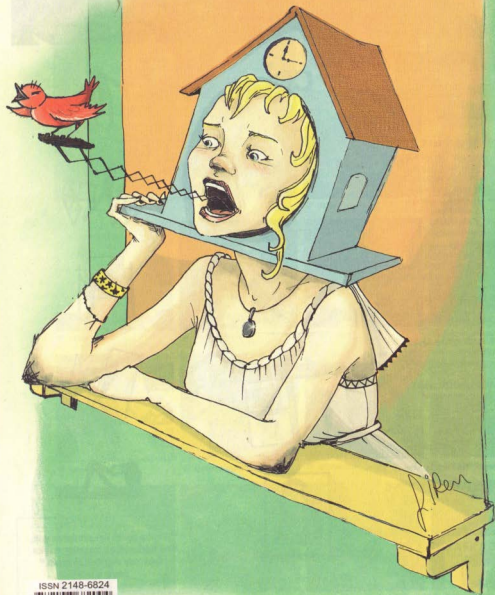
Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

KASIM

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ARALIK

Pt	Sa	Ca	Pe	Cu	Ct	Pz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ISSN 2148-6824

9 772148 682004